

Kosztolányi Dezső: SZERENÁD

A kormos égből lágy fehérség
szitálja le üres porát.
Dideregve járok ablakodnál
a hófehér nagy úton át.
S amint megyek itt éji órán,
lépésem mégsem hallható,
mert zsongva, súgva, és zenélve
halkan szitál alá a hó.

S körülvesz engem, zordon árnyat
egy hófehér, szelíd világ:
angyalpárnáknak tollpihéje,
zengő, szelíd melódiák,
habpárna selymén szunnyadó arc,
mit angyalok fény szárnya ó,
minek szelíded altatóul,
halkan zenél a tiszta hó.

Oly mély a csend, a város alszik,
mind járjatok lábujjhegyen!
Pihék, zenéljetek ti néki,
hogy álma rózsásabb legyen.
Egy hófehér hálószobává
változz át csendes utca, ó!
Fehér rózsákként hullj az éjben
reá, te szálló, tiszta hó!

Kellemes karácsonyt és békés, boldog új esztendőt!

Az Önkormányzat életéből

Előző lapszámunk megjelenése óta is sok fontos esemény történt önkormányzatunk életében, ezekről Aller Imre polgármester számolt be lapunknak.

„Először is tájékoztatnám az olvasókat az újonnan alakult Képviselő-testülettel kapcsolatos hírekről. A választási törvény megváltoztatása miatt az az érdekes helyzet állt elő, hogy bár az általános önkormányzati választás már június 9-én lezajlott, az újonnan megválasztott Polgármester és Képviselő-testület csak október 1-vel lépett hivatalba. Önök ismételten megtiszteltek bizalmukkal és a megválasztott Képviselő-testület is úgy alakult, hogy az átmeneti időszak sem okozott problémát és így a váltás is zökkenőmentes volt. Az új Képviselő-testület október 11-én megtartotta alakuló ülését, ahol a képviselők és a polgármester letette az esküt, és Szalánczy Zsoltot újra megválasztották alpolgármesternek.

Az alakuló ülés másik kötelező eleme a bizottságok megalakítása volt. A bizottsági szerkezet kialakításában már komolyabb változások történtek az előző ciklushoz képest, mivel javaslatomra a Képviselő-testület úgy döntött, hogy a kis létszámú képviselő-testület miatt, a működőképesség megőrzése érdekében erre az 5 évre csak az ügyrendi és a pénzügyi bizottsá-

gokat hozza létre. A Szervezeti és Működési Szabályzat felülvizsgálata során úgy döntöttünk, hogy a többi bizottság helyett egy sokkal szélesebb társadalmi alapon nyugvó kulturális, oktatási és sport; szociális és egészségügyi, valamint településfejlesztési **konzultációs testület** hoz létre. Ezekben a konzultációs testületekben a képviselők mellett helyet kapnak az adott területtel érintett civilszervezetek, intézmények vezetői, képviselői, felkért szakértők. A konzultációs testületek javaslatait a Képviselő-testület ülésén köteles napirendre tűzni és tárgyalni. Ezzel próbáljuk a fontos döntések előkészítésébe az érintetteket, illetve a lakosság minél szélesebb körét bevonni.

Pályázatainkkal kapcsolatban is jó híreket tudok megosztani Önökkel. A Bölcsőde épületének belső átalakítása, felújítása már tavaly ősszel befejeződött, így a megújult épületet 2023. október 9-én már birtokba vehették a kisgyermek. Ez év tavaszán a kerítés, a térköves járda és parkoló is elkészült, így a felújítás határidőre befejeződött és a pályázat elszámolása is benyújtásra került.

A Szociális és Gyermekejóléti Alapszolgáltatási Központ új irodaháza - mely a régi orvosi rendelő, később fizioterápia elhasználódott épületének teljes átépítésével valósult meg -, ugyancsak elké-

szült. Az építési munkálatok befejeződtek, így már csak az irodaház bútorozása és az eszközbeszerzés van hátra. Ezt követően a központ munkatársai már modern, esztétikus környezetben végezhetik a munkájukat.

Legnagyobb beruházásunk, a Sportcsarnok 300 millió forintos felújításának az építési része a tervezetteknek megfelelően elkészült. A felújított Sportcsarnokot január hónapban vehetik birtokba az általános iskolások és a sportolni vágyók. A fejlesztéshez kapcsolódik egy zöldinfrastruktúra fejlesztés is, amely a Kerék-tó Szabadidőközpont területén, a tavasz folyamán valósul meg.

Leader forrásból és önerőből felújítottuk a Kerék-tó Szabadidőközpontban lévő Sportöltöző épületét is.

Lakókörnyezetünk szebbé, esztétikusabbá tételével nem csak pályázatok kapcsán foglalkozunk, hanem ez egész éves munkát ad az önkormányzat munkatársainak. A folyamatos közterületgondozási feladatok mellett településünk évszakhoz illő díszítését is elvégeztük, melyhez községünk lakosai is hozzájárultak. Ezúton szeretném megköszönni a Rábaköz-Frucht Kft-nek, az őszi díszítéshez felajánlott dísztököket, Kiss Arnoldnak pedig azt, hogy az emelőkosaras autójával ellenszolgáltatás nélkül feltette a falu ünnepi fényeit. Az ilyen szép, önzetlen tettek is hozzájárulnak ahhoz, hogy minden évben őszi vagy éppen adventi hangulatba öltöztessük a falut.

Az őszi folyamán hagyományainkhoz híven lakásán köszöntöttünk minden 60 év feletti kónyi szépkorút. A 14 év alatti gyermekeket az idei évben is csomaggal lepte meg az önkormányzat „Mikulása”.

Önkormányzatunk az idei évben is pályázott és nyert a szociális tüzelőanyag pályázaton. A Képviselő-testület döntése értelmében a rászorulóknak részére a szociális tűzifa támogatás karácsony előtt kiosztásra került.

Ezen gondolatok jegyében kívánok a Kónyi Kisbírónak minden olvasójának és községünk összes lakosának békés, kellemes karácsonyi ünnepeket és sikerekben gazdag, boldog új esztendő!”

Kónyi Kisbíró – Kóny Község Önkormányzatának kiadványa. **Szerkesztők:** Aller Imre, Csikai Gábor, Szabó Józsefné. **Fotók:** Kóny Múltja, Önkormányzati archívum. **Címlap fotó:** Kovács Jánosné Boros Terézia. **Tiszteletbeli főszerkesztő:** Dr. Boros István. **Felelős szerkesztő:** Csikai Gábor. **Felelős kiadó:** Aller Imre polgármester. **Készült:** a PALATIA Nyomda és Kiadó nyomdájában. **Felelős vezető:** Radek József igazgató.

Az Olvasóhoz...

Így szólította meg, egyben köszöntötte polgármesterünk Aller Imre a Kónyi Kisbíró 2015. júliusi induló számának első oldalán az olvasót, jelezve, hogy – néhány év szünet után – az önkormányzat ismét útjára indítja ingyenes újságját, s hogy a 2015. augusztus 1-i Falunap keretében vehetik kezükbe a könyviak, a Kónyból elszármazott meghívottak és érdeklődők.

A lap (szerkesztők: Aller Imre, dr. Boros István, Csikai Gábor, Szabó Józsefné: felelős szerkesztő dr. Boros István; felelős kiadó Aller Imre polgármester) kezdetektől kitűzött céljainak, feladatának megfelelően ad színes képet a község mindennapi életéről, melynek én is részese, s mint felelős szerkesztő megörökítője is lehettem.

A Kónyi Kisbíró újbóli megjelenése óta sok év telt el, s ahogy lapunk „Az életet már megjártam” népszerű sorozatában rendszeresen bemutatunk községünk magas kort megélt lakosait, akik életük folyamán tevékenységükkel elismertté váltak, és önzetlenül szolgálták községünket, úgy számomra is elérkezett a számvetés ideje, amit talán már a Kóny Községért Díjasaink sorozatunk 2019 évi áprilisi számában Csikai Gábor által készített interjúbán fogalmaztam meg, mint a megtiszteltetés és a köszönet sorait összegezve, azért amit szülőfalumtól kaptam.

„Egyre többet járok szülőfalumba, úgy érzek, ahogy azt egyik kedvenc költőm Ady Endre is megfogalmazta. Ő eljutott az értől indulva a „szent nagy óceán”-ig, és én is úgy érzem, eljutottam valameddig. Ady is szívesen tért mindig haza, és én is szívesen jövök szülőfalumba. Örülök annak, hogy szívesen fogadnak, és részt vehetek Kóny történetének feldolgozásában. Megtisztelő feladat volt a 2008-as Szemelvények Kóny múltjából I., és a 2014-es második kötet felelős szerkesztői munkája. Úgy érzem, értékes kiadványt adhattunk át Kóny község polgárainak. Az is nagyon jó érzés volt számomra, amikor 2015-ben az önkormányzat megbízott a Kónyi Kisbíró felelős szerkesztői feladataival. A falunk történetéről szóló kiadványok után már tapasztalt szerkesztői gárdával láthattunk hozzá az évente három alkalommal megjelenő önkormányzati lap szerkesztéséhez.

Jó érzés megjelenni szülőfalum életében, egy-egy napra rendezvényen szép verseket szavalni, egy-egy nemzeti ünnepen ünnepi beszédet mondani. Nagy megtiszteltetés számomra a Kóny Községért Díj, melyet megkaptam annak idején a Képviselő-testületől, mert ez azt jelenti, hogy elismerik munkámat. Úgy érzem van még előttem itt a falumban is sok szép teljesítendő feladat.”

Az interjú óta 5 év telt el, s ez év áprilisában betöltöttem a 85. életévemet. Az életet már én is megjártam. De Arany János epilógusának idézett sorai: „Munkás, vidám öregséget,/ Hol,

mit kezdtem, abban véget.../Ennyi volt csak;/ S hogy megint ültessek, oltsak./” a további, megfontolt felelős tevékenységet jelentik számomra, nyugdíjas éveimben a családomért, szülőfalum közösségéért. Tudom azt is, – ahogy olvashatjuk a Prédikátor könyvéből – „Minden emberi cselekvésnek megvan az ideje” az enyéme is.

Ezen bölcsességek intenek a nyugalomra, a pihenésre. Teszem ezt különösképpen megnyugvással akkor, amikor a Kónyi Kisbíró szerkesztői – a lap „mindenesé” a tördelő szerkesztői funkciót is ellátó Szabó Józsefné; a szövegek, interjúk sokaságát ontó író-költő Csikai Gábor, aki ezévtől a felelős szerkesztői funkciót is ellátja, és valószínű mértékkel méri majd az interjúk hosszát, terjedelmét; az önkormányzati híreket, cikkeket, egyes tudósításokat, interjúkat, a Kisbíró nyomdába adásáig, nyomdába adásának legutolsó időpontjáig többször megvizsgáló, átiró-átíratató felelős kiadó Aller Imre polgármester – éppen e határozott személyes szerkesztői kvalitások érvényesítésével valósíthatják és valósíthatják meg a jövőben is lapunk megfogalmazott célkitűzéseit. Az elfogulatlan és sokoldalú tájékoztatást községünk polgárainak és közösségeinek színes és gazdag életéről. Mindezek megmutatása nem lehet búcsúzó gondolataim soraiban, de ott élnek lapunk oldalain megörökítve, őrzi őket az emlékezetünk.

Köszönöm a bizalmat, az irántam tanúsított tiszteletet, hogy mintegy másfél évtizeden át, tevékeny részese lehettem ennek a felelősségteljes szerkesztői munkának. A tovább-vivőknek sok sikert és megelégedést kívánok szerkesztői munkájukhoz. Megtisztelő számomra, hogy a Kónyi Kisbíró impresszumában felelős szerkesztői munkám erkölcsi elismerésül tiszteletbeli főszerkesztőként jelölik továbbra is a nevemet.

Közeledik, megérkezik Karácsony a kereszténység egyik legnagyobb, a Messiás születé-

sét köszöntő, a szeretet és a békesség ünnepe. A karácsony meghittségét, csodálatos hangulatát versek ezrei örökítik meg szerte a világon, és a magyar költők is. Hadd idézzek a szülőfalujába vissza-vissza térő és a békéért, egy új messiásért könyörgő Ady két Karácsony című verséből, erkölcsi ajánlasként, mert Ady gondolatai az enyéme is és talán mindannyiunké is. Az egyik Karácsony (Harang csendül...) című versét olvasva, évről évre korosodva egyre erősebb érzelmi hatással idézi fel bennem is gyermekkorom és ifjúságom karácsonyi élményeit, szinte szuggesztíven szólít haza szülőfalumba.

*Harang csendül,
Ének zendül,
Messze zsong a hálaének
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.
Minden ember
Szeretettel
Borul földre imádkozni,
Az én kedves kis falumban
A Messiás
Boldogságot szokott hozni.
...*

*Bántja lelkem a nagy város
Durva zaja,
De jó volna ünnepelni
Odahaza.
De jó volna tiszta szívből
– Úgy mint régen –
Fohászzkodni,
De jó volna megnyugodni.*

A váteszként jövőt (napjainkat!!!) megsejtő Ady 1899-ben írt másik Karácsony (Ma tán a béke ünnepelne...) című verse az emberiség mai, talán legvégsőbb karácsonyi béke-vágy, messiás-vágy kiáltása.

*Ma tán a béke ünnepelne,
A Messiásnak volna napja,
Ma mennyé kén' a földnek válni,
Hogy megváltóját befogadja.
Ma úgy kén', hogy egymást öleljék
Szíviükre mind az emberek –
De nincs itt hála, nincs itt béke:
Beteg a világ, nagy beteg...*

E nagy bölcséleti, filozófiai költemény második és harmadik versszakát minnyájuk figyelmébe ajánlom örök tanulságként.

Lapunk olvasóinak, a költő karácsonyi gondolataival és a szerkesztői köszönet soraival együtt, kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog-boldogabb új esztendőt kívánok.

Dr. Boros István

A kiváló pedagógus, akit mindenki csak úgy ismert: a „Nagy Kati”

– Györkös Istvánnéra emlékezünk

Rovatunkban községünk azon polgárait, civil szervezeteit mutatjuk be, akik kiemelkedő közösségi tevékenységükkel hozzájárultak falunk mindennapjainak szebbé, hasznosabbá tételéhez, és ezzel kiérdemelték, hogy Köny Községért Díjjal ismerjék el tevékenységüket.

2010-ben a Kónyi Körzeti Általános Iskola legendás pedagógusa, Györkös Istvánné vagy ahogyan a legtöbben ismerték, Nagy Kati kapta meg ezt az elismerést. Alakját, életét, tevékenységét lánya, Györkös Katalin segítségével idéztük fel.

Nagy Katalin 1940-ben született Rábacsanakon. Nagyon egyszerű családból származott, szülei nem voltak tanultak, földműveléssel foglalkoztak. Egy testvére volt, egy hat évvel fiatalabb öccse. Az lett a nagy szerencséje, hogy ott Rábacsanakon, az általános iskolában volt egy tanító, aki látott fantáziát benne. Ő agította a szüleit, hogy Katalin igen jó képességű, nagyon szeret olvasni, ezért mindenképpen tovább kell tanulnia. Így került aztán kis falujából Sopronba a József Attila Gimnáziumba. Azt, hogy miért nem közelebbi iskolába ment továbbtanulni, nem tudni, és sajnos már meg sem lehet kérdezni tőle. Bár rokonai voltak Sopronban, és gyakran látogatta is őket, de mivel nem náluk lakott, hanem kollégiumban, így lánya, Katalin nem hiszi, hogy ez lehetett az oka az iskolaválasztásnak.

Az iskola akkoriban nagyon erős gimnázium volt, különösen humán tárgyakból, magyarból és történelemből. Innen indult az is, hogy Nagy Katalin igazából mindig is a történelmet szerette, a magyart kevésbé. Az iskolából csak ritkán tudott hazautazni, így állandó honvágy gyötörte. Egyszer haza is ment az iskolából és a kollégiumból véglegesen, azzal, hogy ő ezt nem bírja tovább. A

szülei ekkor mondták neki, hogy szülei ekkor mondták neki, hogy rendben van, lehet erről is szó. És akkor beállították egy napra kőkemény mezőgazdasági munkára, reggeltől estig kapálnia kellett. Majd megmondták neki, hogy ha nem akar tanulni, akkor ezt kell csinálnia egész életében. Ettől meg is változott a véleménye, és úgy döntött, hogy inkább tanulni akar. Így hát visszatért az iskolába, és le is érettségizett a József Attila Gimnáziumban.

Ezt követően az Egri Tanárképző Főiskolára ment, ami aztán már tényleg nagyon messze esett szeretett szülőfalujától. Innen már csak minden félévben egyszer tudott hazamenni. Az ottani történelem tanszéken lettek olyan kollégái, barátai, akikkel aztán egész életében tartotta a kapcsolatot. De voltak ott olyan tanárai is, akik nagy hatással voltak rá. Sokat emlegette Nagy Józsefet, aki komoly tudományos tevékenységet fejtett ki, és akivel együtt is dolgozott. Abban az időben nem úgy volt, hogy a tanár választotta meg, hova menjen, hanem oda helyezték, ahol a legnagyobb szükség volt rájuk. Nagy Katalin így került Könyba 1961-ben, amikor végzett Egerben magyar-történelem szakon. Annyit sikerült elérnie, hogy legalább Győr-Sopron megyébe hazajöhessen.

Kati néni férje, Györkös István ásványráriai származású volt és a vízügnél dolgozott. Ennek kapcsán is ismerkedtek meg egymással, mert Rábacsanakon csatornázási munkálatokat végeztek. Ekkor Kati néni már Egerbe járt, és Györkös István többször is meglátogatta. Az eljegyzésük is emlékezetes volt, hiszen 1961. április 12-én történt. Pista bácsi elindult Egerbe az eljegyzésre és mikor Budapesten átszállt, az utcákon tömegek voltak, és mindenki az ünnepelte, hogy Jurij Gagarin fent van a világűrben. Az esküvő már csak számukra és a családjuk számára volt emlékezetes, 1962-ben házasodtak össze, és Pista bácsi, aki addig özvegy édesanyjánál lakott Ásványrárón, akkor költözött Könyba a „Nagy Kati”-hoz, illetve ekkor már Györkös Istvánnéhoz.

Kati tanár néni mindig is történelmet szeretett volna tanítani, de akkoriban Könyban a történelmet Tóth Ferenc oktatta, és az összes órát vitte. Így Kati néni nagy bánatára egyetlen történelem órát sem kapott, sőt onnantól kezdve az egész pályafutása alatt egyetlen esztendő volt, amikor történelmet taníthatott. A végén aztán már nem is szeretne volna ezt a tárgyat tanítani, mert addigra teljesen kiesett a történelem tanításából, és nagy munka lett volna újra visszadolgozni magát arra a szintre, amivel már ő is elégedett lett volna.

„Mikor Könyba került 1961-ben, bár apuval már jegyesek voltak, de még hajadon volt. Így aztán Könyban mindenki csak Nagy Katiként ismerte meg. Sokszor megtörtént, mikor gyermekkoromban bemutatkoztam, hogy nem tudták, ki az a Györkös

István, akinek a lánya vagyok. De ha azt mondtam, hogy a Nagy Kati lánya vagyok, akkor egyből tudták, hová kössenek – mondta el Györkös Katalin. – Akkoriban még egyedül lakott albérletben a Béke utca végén a jobb oldali utolsó házban. Apuval 1962-ben házasodtak össze, és én még oda születtem, abba a házba 1963-ban.” A Györkös-család ezután költözött át az iskola szolgálati lakásába, mely ott volt a mai 7-es tanterem és az igazgatói iroda helyén. Itt már hosszabb ideig laktak és Edit lányuk már oda született 1966-ban. Később aztán építettek saját házat is az „Öreg utcában” (Rákóczi utca), de Kati néni igazából a kónyi iskolát nyugdíjazásáig nem hagyta el.

A magyar nyelv és irodalmat aztán hatalmas óraszámokban tanította a felső tagozat minden osztályában, és akkoriban még évfolyamonként két osztály volt. Hosszú ideig az egyetlen magyartanár volt az iskolában, és lánya emlékei szerint mindig akadt javítanivaló dolgozat otthon. „Természetesen nekünk is ő tanította a magyart – mesélte Györkös Katalin – de én akkor ennek anynyira nem örültem. Viszont mivel ő volt az egyetlen magyartanár, nem tudott elkerülni bennünket. Igaz, szerettem az óráit, de nem volt könnyű helyzet. Az én gyermekeim is abba az iskolába jártak, ahol én tanítottam, de szerencsére tudtam azt kérni a vezetőtől, hogy ne kelljen őket tanítanom. Bár tény, hogy egy 900 fős iskolában ezt könnyebb megoldani, mint egy falusiban.”

Györkös Istvánné több mint három évtizedes pályafutása alatt végig osztályfőnök is volt, gyakorlatilag lehetetlen lenne összeszámolni, hány osztályt tanított, így a kónyiak több nemzedéke került ki a szárnyai alól. Az iskolában humán munkaközösség vezetőként tevékenykedett és aktívan részt vett a Csornáról szervezett tanügyi ellenőrzésekben is. Tanított a községünkben a

60-as években szervezett dolgozók esti iskolájában, és a dolgozók gimnáziumában is. Hivatása és tanítványai iránti elkötelezettsége, mély meggyőződéssel végzett munkája valamennyiünk számára követendő példaként szolgálhat a jövőben is, hiszen emberségével, tisztességével, munkabíráásával, őszinte szakmai elkötelezettségével egész életében képviselte a számára mindig is elsődleges szakmai, pedagógiai és örök emberi

értékeket. 2010-ben községünkért végzett több évtizedes kiemelkedő pedagógusi munkájáért Kóny Községért Díjban részesítette Kóny Község Önkormányzatának Képviselő-testülete.

Bár már 55 évesen, 1995-ben elmehetett volna nyugdíjba, de nem tudta otthagyni a gyerekeket, így még néhány évet rádolgozott. Nyugdíjazása után nagyon sokat voltak nála unokái, akikkel ugyanúgy szeretett foglalkozni,

mint egykori tanítványaival. Jókat főzött, finomakat süített nekik, társasjátékozott, kártyázott velük. De ő is sokszor utazott a lányához, unokáihoz. Szívesen dolgozott a kertben, sokáig málnáztak, uborkáztak. Szeretett kézimunkázni, és egy kónyi nénitől horgolni is megtanult, mivel azt korábban nem tudott. Minden érdekelt, élete végéig nyitott maradt a világra, és rengeteget olvasott, soha nem lehetett őt unatkozni látni. Györkös Katalin így zárta emlékezését édesanyjáról:

„Én Győrben érettségiztem, testvérem, Edit, Csornán. Ő kozmetikus lett, jelenleg Németországban él. Én viszont édesanyám példáját követve az Egri Tanárképző Főiskolára mentem. Mivel engem nem érdekelt olyan mértékben a magyar és a történelem mint őt, biológia-testnevelés szakon végeztem, és azóta is tanítok. Nem is tudom elképzelni, hogy mást csinálnjak, és mindig azt mondtam: úgy szeretnék élni, ahogy anyu. Nekem az tetszett, ahogy ő bánt a gyerekekkel, és az is, hogy nyáron otthon volt velünk. De még ilyen apróságok is tetszettek, hogy például biciklivel járt az iskolába. Én is így teszek a mai napig. Így nekem ő valóban egy példa volt és marad is.”

Csikai Gábor

Az életük a család körül forgott

– Harsányi József és neje, Csaplár Mária mesélt életükről

Lapunk közkezdelt rovata „Az életet már megjártam”, melyben közséjük olyan, magasabb kort megért lakosai mesélnek magukról, akik tevékenységükkel elismertté váltak, és életük példaként állítható mindannyiunk számára. Előző lapszámunkban Rigó Lászlóné Papp Erzsébetet mutattuk be, most pedig a tősgyökeres könyi házaspárt, Harsányi Józsefet és feleségét Csaplár Máriát kértük meg, hogy meséljenek életükről.

– Marika néni: 1950. január 1-én születtem Kónyban az Árpád utcában és ott is laktam a férjhez menésemig. Édesapám mestersége cipész volt. Gyerekkoromban a suszterájban – a Kisutcán, ahol régebben a tornaterem volt, manapság pedig már lakások – dolgozott négy vagy ötödmagával, arra már nem emlékszem. Előtte a Tőzegen volt, aztán mikor lehetősége adódott, és Győrben a „Grábgárba” (Graboplast) ment dolgozni. Előbb a fonalraktárban volt, később pedig a szódásüzemet vezette. Szegénynek haláláig ez volt a munkaköre, mert korán, még a nyugdíj előtt meghalt. Júniusban lett volna 60 éves, de januárban elhunyt. Szerette a szakmáját, a gyári munka mellett dolgoztatott, azt lehet mondani, hogy aprópénzért, de a családnak meg az ismerősöknek mindig megcsinálta a cipőit.

Anyukám egy darabig háztartásbeli volt, mivel hárman voltunk testvérek, két húgom van Ági és Margit. A dédszüleink nagyon sokáig velünk éltek, egy szobában. Kicsit nehézkes volt, de szerettük egymást, úgyhogy megvoltunk együtt. Mikor ők meghaltak, anyu már könnyebben mozgott, úgyhogy valaki rábeszélte, hogy menjen el a Mezőkerhez dolgozni, ezt ma már Zöldértnek hívják. Almaválogatást csináltak szezonban, meg ilyesmi, de aztán ő is bekerült a „Grábgárba”, onnan is ment nyugdíjba. Iskolába elő-

ször Kónyba jártam, aztán pedig Győrbe. Akkor Szamuely Tibor Közgazdasági Szakközépiskolának hívták, ahova 1964-től 68-ig jártam és ott érettségiztem (napjainkban: Győri SZC Baross Gábor Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Technikum). Az érettségi után két nappal már dolgoztam is, mert a Ferrovillhoz hívtak többünket is az iskolából. Ez egy vas és műszaki nagykereskedelmi cég volt Győr-Moson-Sopron és Vas megyében, és a mai napig megvan, csak már, azt hiszem, Kft.-ként működik.

– Jóska bácsi: Én 1946. február 19-én születtem Kónyban, de hogy pontosan hol, melyik utcában, házban, azt aztán nem tudom. De valószínűleg a Köztársaság utcában, ahol felnőttem. Édesapámra nem nagyon emlékszem, mert 1954-ben tüdőbetegségben meghalt. Édesanyúmmal fiatalokorukban gazdálkodók voltak, akkoriban kinn laktak a Nemes-tagon. A második szövetkezetben már édesanyám is tag lett, és onnan is ment nyugdíjba, de szépen felnevelt engem és két nővéremet, Vilmát és Irmát. Sokáig vele laktunk a Kölcsény utcában, és 1983-ban építkeztünk ide a Petőfi utcába, úgyhogy már több mint 40 éve itt lakunk. Ide édesanyám is velünk költözött.

Én is Kónyba jártam iskolába, ötödik osztályig még jó tanuló voltam, de később hanyagoltam a tanulást. Amúgy is nagyon csintalan gyerek voltam, bár ez még

enyhe kifejezés, mert mindennek a végire jártam. Emlékszem, egyszer adtam egy nagyobb, magasabb gyereknek egy pofont, vagy lehet többet is. Erre jött volna a megtorlás, de én elmenekültem, és bebújtam a szomszéd házban az ólba. Nézegették, nem vagyok-e ott, de ahogy kinyitották az ajtót, az szépen eltakart, úgyhogy nem látott a kutya sem. Futottak akkor már mindenhová, mert nem tudták, hogy hol vagyok. Beesteledett, mire meguntam a bujkálást és akkor előjöttem. Így aztán az ellenség nem dádázott meg, de bizony otthon kaptam. Akkoriban a Tündér-tóba évente általában egy-két ember belefulladt, én meg persze mindig ott akartam fürödni. Fürödtem is, de akkor meg a nővéreimtől kaptam ki, mert hát féltették az egyszem Kisjósokajukat. 12 és 17 év különbség volt közöttünk, ők már felnőttek voltak, mikor én még kisgyerek, persze hogy óvtak.

De megszöktem annak idején az óvodából is. Olyan volt a kapu, hogy alatta ki volt vájva a föld. Nem tudom, kutyák csinálhatták-e vagy hogyan, de nagy hézag volt a kapu alatt, mi meg a haverokkal kimásztunk. Elmentünk a Keréktóra játszani, aztán mire uzsonna volt, visszamentünk. Máté Józsefné Ági néni addigra már kente a lek-város kenyeret, azt megettük, aztán megint spuri el, le se buktunk.

– Marika néni: Nem sokkal aztán, hogy kimaradtam nyolcadikból, énekkaros lettem itt Kónyban, az Erkel Ferenc Énekkarban, Jóska meg alapító tag volt ott. Sokszor felléptünk itthon, a pártházban (mai IKSZT-Faluház) és vidéken is. Így aztán egyre jobban megismertük egymást, és egy idő után a próbákról már hazakísért, vásárnaponként pedig moziba mentünk. Akkoriban még volt olyan, program is, hogy tánciskola. Csiba mama volt a kultúros, ő nyitotta meg zárta a kultúrházat. Na ott meg minden hétvégén össztánc volt, oda már együtt mentünk. 1969-ben házasodtunk össze, és még abban az évben megszületett Gábor fiam, József pedig 1972-ben. Mindegyiküknél két gyerek van, Gábornál két lány, Jocinál két fiú, és Adrienn unokánknál már van egy kis dédunoka is, aki már 6 éves, most ment iskolába.

– Jóska bácsi: Általános iskola után elkerültem a 400-asba ipari tanulóknak (400-as Számú Ipari Szakmunkásképző Intézet,

napjainkban Győri SZC Lukács Sándor Járműipari és Gépészeti Technikum és Kollégium) és itt végeztem járműszerkezeti lakatosként. Utána a Rába Vagon- és Gépgyárban helyezkedtem el. Később Abdára kerültem, ahol akkoriban a Vagongyár kihelyezett részlege volt. Azután átmentem a Finommechanikához, de ott nem voltam sokáig, mert elég goromba egy hely volt. Ott mindent csináltunk, voltunk szerelők, öntők, meg nyilván finommechanikai munkát is végeztünk. Mivel Csorna közelebb van, így, mikor felajánlottak egy állást a malomiparnál, egyből elfogadtam. És ott is dolgoztam egészen a nyugdíjig gépszerelőként, lakatosként. Javítanunk kellett a gépeket, csinálni új dolgokat, alkatrészeket, amire éppen szükség volt. Sokszor meg kellett másznunk a silók tetejét is. Mindenhol volt feladat mindig. De kitanultam ott a bádoggoságot is annyira, hogy a házuknál én csináltam meg az ereszcatornát. Mikor szárítási időszak volt, búzameg kukoricaszárítás, akkor hol Kapuvárra, hol Nagycenkre, hol Beledbe kellett mennem éjszakai műszakba. Csornára jobb időkben biciklivel jártam, azután vonattal, majd busszal. Később aztán vettem egy kismotort, mert például Beledbe nem mehettem biciklivel, a közlekedés meg nem volt olyan egyszerű oda. Még Szombathelyre is kellett mennem, de az már olyan ottlakásos dolog volt. Mikor a csoportvezetőnk nyugdíjba ment, akkor én kerültem a helyére. A munkámat két „Kiváló Dolgozó” díjjal és egy „Pekár Imre díj a kiváló munkáért” kitüntetéssel ismerték el.

– *Marika néni:* Én, amikor lejárt a GYES a két gyerek után, már nem mentem vissza Győrbe, hanem 1974. március 15-től idejöttem Kónyba, az ÁFÉSZ-hoz dolgozni, aztán itt is öröködtem. Statisztikusként kezdtem dolgozni, de elég kevert dolog lett a végére, mert ahogy fogyott a létszám, mindig szétosztották közöttünk a munkát. Akkor már más is jutott rám, én lettem az állandó pénztáros helyettes, meg akkoriban úgy mondták, hogy a „szövpol”-os is. Itt a tagság nyilvántartását kel-

lett rendben tartanom. Amikor odakerültem, 220-an dolgoztunk az ÁFÉSZ-nál. A boltosok javarészt nők voltak, és közülük 15-20 mindig GYES-en volt. Volt külön építőbrigádunk, felvásárlási részlegünk, boltok, vendéglők tartoztak hozzánk. A szállításban több teherautónk is volt, Zil, IFA, egy kis Barkas. Az egész körzetünk, ha jól emlékszem, 11 faluból állt Győrsövényháztól Bodonhelyig. 13 kocsmá, 24 bolt, 2 TŰZÉP-telep tartozott hozzánk.

A rám bízott munkát igyekeztem a lehető legjobban elvégezni, amiért két „Kiváló dolgozó”, egy SZÖVOSZ kitüntetés (Szövetkezetek Országos Szövetsége), egy ötnapos párizsi repülőút és egy olaszországi tanulmányút volt a jutalmam. SZB-titkárként az alacsony összegű nyugdíjjal rendelkező nyugdíjasainknak kérelmet nyújtottam be kivételes nyugdíjemelésre, amit sok esetben meg is kaptak, így kissé könnyebb lett ez életük. A Szakszervezeti munkámért két KASZ oklevelet, és SZOT oklevelet kaptam. 2001-ben pedig SZOT aranygyűrűvel tüntettek ki. Aztán ahogy rendszerváltás után megkezdődött az ÁFÉSZ átalakítása, csökkent a létszám is, megszűnt az építőbrigád, aztán lassan minden. Mikor 2007-ben nyugdíjba jöttem, már csak 16-an dolgoztunk ott.

Az énekkarból még fiatalon kimaradtunk, aztán már bőven házasok voltunk, mert már az ÁFÉSZ-nál dolgoztam, mikor 1975 környékén visszahívtak minket. Akkor már együtt újrakezdtük és a rendszerváltáskor maradtunk ki végleg. De nagyon szép emlékeim vannak az énekkarról.

Minden évben volt kirándulás, amikre jöhettek a családtagok is. De az énekkaros tagok között is nagyon jó kapcsolat volt, igen jóban voltunk egymással. Előfordult az is, hogy mivel az ÁFÉSZ-nál szakszervezeti titkár voltam, és én szerveztem a kirándulásokat, ugyanazt a kirándulást megszerveztem, amin voltunk az énekkarral is. Akkoriban az ÁFÉSZ támogatta az énekkart, így például a ruhák beszerzésében is segédkeztem. Vettünk a lányoknak blúzokat, a fiúknak fehér inget, nadrágot, azokat, emlékszem, Csikai Sándorral (szabó mester volt, a Béke utcában lakott) varrattuk meg.

Jóska bácsi: Az énekkarban színdarabozni is szoktunk, Horváth Laci tanár tanított be jeleneteket. Azokban is szerepeltem, így szedtük össze az aprópénzt a kirándulásokra. A darabokat aztán több faluban is előadtuk.

– *Marika néni:* 1989-ben Jóska nagybátyja a Hunyadi utcában meghalt, és magára maradt a felesége, akinek nagyon rossz volt a szeme és mozgásszerviileg is beteg volt. Egyedül nem tudta magát

ellátni, így azt kérte tőlünk (mert minket igen szeretett), hogy gondozzuk. Már addig is sokat segítettünk neki, én például takarítottam nála. Elvállaltuk, és mivel ő belépett az életünkbe a háza, a kertje minden gondjával, így az énekkarra már nem maradt időnk. Igaz, én még jártam volna szívesen, de nekem meg azt mondták, a Jóska-t vigyem vissza, mert basszusból nincs, szopránból meg van elég. De ő nem akart menni, úgyhogy így én is elmaradtam. Nagyon sajnáltam egyébként, mert mind a mai napig szeretek énekelni. Most is, ha szól a rádióban zene, besegítek neki.

– *Jóska bácsi:* Én aztán 2004 júliusáig dolgoztam, aztán elküldtek nyugdíjba úgy, hogy kifizették a még hátralévő másfél évemet. Akkor vette meg a malmot az osztrák tulajdonos, és megépítették az újat a vasúton túl. Egyszer, jó egy vagy másfél évvel a nyugdíjba menetelem után összehívták a nyugdíjasokat oda, és megmutatták nekünk, milyen lett az új malom. Hát nagyon más volt, mint a mi időkben. A családon és munkán kívül a horgászat meg a vadászat volt a mindenem. Volt vadászkutyám is, jártam a Hanyakat, olyankor gombát is szoktam szedni. A horgászatot is egészen addig csináltam, míg 2010-ben meg nem betegedtem.

– *Marika néni:* Az elég rémisztő volt. Úgy ért haza a horgászatból, hogy már vagy odakint a Tőzegen, vagy útközben stroke-ot kapott. Haza tudott jönni, de úgy, hogy akik látták a Tűzoltó soron, mondták később, hogy már ott furcsán közlekedett. Majdnem nekiment a villanyoszlopnak, szóval már nem volt meg az egyenes útja. Hála istennek, hogy haza tudott jönni, és mást se sodort bajba. Úgy támogattam be, aztán hívtam a doktornőt. Mikor elmondtam neki, hogyan van, azonnal hívott mentőt. A következő évben meg is műtötték a nyaki ereit, amik nagyon el voltak záródva. Azóta már inkább csak itthon vagyunk. A gyerekek, unokák, és a dédunokánk gyakran jönnek el hozzánk, azt nagyon szeretjük. A tágabb családdal is nagyon jó a kapcsolatunk, jóban-rosszban együtt vagyunk.

Csikai Gábor

„ÚJ LÁTÓSZÖG”

Az „ÚJ LÁTÓSZÖG” rovatunkban olyan Kónyban élő, vagy innen elszármazott, de falunkhoz kötődő fiatalokat mutatunk be, akik különböző okok – munkájuk, vállalkozásuk, hobbijuk, tudományos tevékenységük – miatt érdekesek lehetnek olvasóink számára. Mostani számunkban Csonka Gergő testépítőt és Németh

Virág karatékát mutatjuk be. Mostani lapszámunktól kezdve Nagy Vanessza településünkön élő egyetemista írásait is olvashatják hasábjainkon. Vanessza a Soproni Egyetem kommunikáció szakos hallgatója, aki újságírónak készül, így nagy örömmel adunk teret cikkeinek. **Csikai Gábor**, felelős szerkesztő.

Nagyon sokat fejlődött az elmúlt években a „naturál” testépítés

– Beszélgetés Csonka Gergő testépítővel

Falunk rendkívül sok sporttehetséggel büszkélkedhet, ezúttal pedig egy nem szokványos sportolóval beszélgettünk, **Csonka Gergő** testépítővel. Gergő Kónyban nőtt fel, az általános iskolát is helyben végezte, majd ezután Győrben folytatta tanulmányait, mellyel szinte egyidőben lett a testépítés szerelmese. Beszélgetésünk során bemutatta a sportot, illetve személyes tapasztalatairól is kérdeztük.

– Mi az a sport, amit űzöl és hogyan magyarázod el olyan embereknek, akik még nem hallottak erről?

– A testépítés igazából arról szól, hogy minél esztétikusabb, minél nagyobb izomtömeggel rendelkező személyekké szeretnénk válni, olyanokká, akik egy hosszabb időszak alatt megpróbálják az izomtömegüket minél feljebb tornáztatni. A versenyek előtt diétával is készülünk, hogy minél több zsírt, illetve vizet elveszítsünk, és így a száraz izomtömeg megmaradjon. Ezt a színpadon, megfelelő fények és egy jó barna árnyalat segítségével be tudjuk mutatni, amit a bírók pontoznak és ez alapján kiválasztják, hogy az adott mezőnyből ki az, aki a legeresztikusabb, a legarányosabb. Fontos az is, hogy minél kevesebb legyen a testszír százaléka, ezt a testépítésben úgy hívjuk, hogy szárazabbak leszünk. Én egy „naturál” versenyen indultam, ahol a legfőbb szempont az elbírálás során a szárazság. (A naturál testépítés azokra a testépítőkre vonatkozik, akik természetes módon, azaz tiltott teljesítménycsökkentő szerek használata nélkül próbálják növelni izomtömegüket és csökkenteni testszírjukat. A cél az, hogy egészséges és fenntartható módon építsenek izomzatot, miközben megőrzik egészségüket és épségüket. A szerk. Forrás: <https://goldcenter.hu/natural-testepites>)

– Hogyan került bele ez a sport az életedbe?

– Apukám által, mivel ő is legalább 20 éve benne van ebben a sportban. Igaz, nem versenyszerűen, csak hobbi szinten csinálta és nekem is megtetszett. Néha elvitt az edzőterembe, és ott-hon is beszereztünk néhány edzőfelszerelést, amit tudtam használni, így kezdtem el. Egy idő után ez már kevés volt, úgyhogy elmentem veled zeni, amikor bekerültem középiskolába Győrbe. Akkor még csak heti egyszer-kétszer edzettem maximum, és később kezdtem egyre jobban érdeklődni ezután a sport után. Különböző híresebb sportolóknak videóit, beszámolóit néztem, és így megtetszett az egész életstílus, meg maga a fizikumuk is. Most

már ott tartok, hogy már ötször-hatszor is megyek, sőt a versenyfelkészülés végén előfordult, hogy hétből hét napot, naponta kétszer is ott voltam az edzőteremben. Tavaly télen keresett meg egy személyi edző, hogy lát bennem lehetőséget, és ha én is úgy gondolom, akkor szívesen felkészítené egy ilyen versenyre. Leültünk szüleimmel és az edzővel megbeszélni, hogy mivel jár ez az egész, milyen anyagi vonzata van, majd közösen eldöntöttük, hogy akkor belevágunk.

– Októberben voltál versenyen. Hogyan néz ki egy ilyen?

– Ezek a versenyek általában két naposak. Ha nagyobb létszámú versenyről van szó, akkor már előtte nap indítanak egy regisztrációt. Az első versenyre már előző este felmentünk Pestre beregisztrálni. A verseny előtti nap felhívtak a barnítóstól, és adtak egy időpontot. A barnítás és a verseny között körülbelül másfél óra volt, amíg pihenni tudtam, meg a töltő ételeket is elkezdtem elfogyasztani. A színpadra szólítás előtt behívnak a backstage-be, ott még tudsz úgymond „durrantani”, kicsit még felkészíteni az izmaidat a megmérettetésre. Valamint vannak olyan sprék, illetve olajok, amikkel fényesebbé tudod magadat tenni. Én személy szerint chilis olajat használtam, ami segített még jobban „bedurrantani”. Ez mondjuk elég érdekes érzés volt, mert elkezdett égetni meg csípni, de adott egy ilyen energialöketet, hogy erőteljesebben tudtam tőle pózolni.

– Ezekről a versenyekről tovább lehet jutni? Mi a maximum, amit el lehet érni a sporton belül?

– Tovább lehet jutni, igen. Vannak olyan versenyek, ahol már kategóriagyőztes is kap profikártyát. De minden férfi kategóriagyőztes (vannak külön a férfi és a női kategóriák), bekerül egy úgynevezett abszolút választási körbe. Amikor lemegy az összes férfi kategória, akkor minden kategória győztest visszahívnak, és közülük is választanak egy abszolút győztest. Ugyanez

megy a női kategóriákban is. A második verseny, ahol indultam, a Natural Universe, egy világbajnokság volt, amit először rendeztek meg itt Magyarországon. Az előtte lévő Elite Tour csak Európa bajnokság volt, mert ott mindössze 11 országból jöttek, erre viszont már 33 országból érkeztek versenyzők, tehát Amerikából, Ausztráliából, Dél-Afrikából is.

– Milyen helyezést sikerült ezeken elérned?

– Az első az Elite Tour volt, ott Men's Physique Junior kategóriában nyolcadik lettem a tizenkilencből. Utána pedig Novice-ban indultam, ahol azok a kezdők indulhattak el, akik még az adott kategóriában nem értek el dobogós helyezést. Itt az első öt helyezett jut be a döntőbe, és ott előadhat egy előre betanult zenés koreográfiát, lényegében egy szabad pózt. Itt sikerült bekerülnöm a Top 5-be, tehát előadhattam a szabad pózomat és úgy lettem végül ötödik.

– Azt írtad, 2026-ban készülsz újra „színpadra állni”, ami azért még több mint egy év. Mivel fog telni a következő egy évéd?

– Már szinte most készülünk a következő versenyre. Jelenleg zajlik a tömegelési időszak, ahol az a cél, hogy minél nagyobb, jobb minőségű izomtömeget tudjunk felépíteni. Például most voltam a versenyen 70 kiló, ebben az időszakban pedig megpróbálunk annyit feltömegelni, hogy a következő diéta végén nagyjából 75 kiló legyek. Egy minőségi izomtömeg növelés legalább 6-8 hónap, a diéta pedig nagyjából 3-4 hónap. Tehát összesen 13-14 hónap, ami legalább két verseny között el kell teljen, hogy minőségi javulás legyen a kettő között.

– Mik a hosszútávú céljaid ezzel a sporttal?

– Szeretnék nyilván ebben a sportban maradni, mivel rengeteg lehetőség van, ahova tovább lehet menni, főleg ezen a „naturál” vonalon. Ez egyre jobban elterjedt ebben a sportban, és egyre nagyobb teret szorít magának. Az én versenyem előtt egy héttel az edzőm már indult egy versenyen, ami nem „naturál” volt, de ő „naturál”-ként második helyezést ért el, kilenc hagyományos versenyzővel szemben. Ebből is látszik, hogy nagyon sokat fejlődött az elmúlt években ez a „naturál” testépítés. Ezeknek a versenyeknek a csúcsa a Mr. Olympia de „naturál” olimpia is van. Ott pont egy magyar srác nyerte meg a Classic kategóriát, akivel én az előző versenyen egy kategóriában indultam.

Nagy Vanessza

Nálunk nagyon jó a csapat, a közösség

– Németh Virág, ifjú karatéka nyilatkozott

Korábban már beszámoltunk helyi fiatalok karate sikereiről, a mostani beszélgetést pedig megint csak egy rendkívül tehetséges lánnyal folytatjuk. **Németh Virág** ugyan csak négy éve közösségünk tagja, de elmondása szerint hamar megtalálta Kónyban a helyét. Sportsikereit látva pedig nem volt kérdés, hogy megkeressük és megszólaltatjuk. Virág még csak 16 éves, de már elképesztő sikerekről tud nekünk beszámolni, erről kérdeztük most.

– Hogyan kezdte el karatézni?

– Mikor Kapuvárra költöztünk, nekem nem volt a fejembe az, hogy én karatézni szeretnék. A szüleim úgy gondolták, hogy jó lenne valami mozgás, és először a bátyámat kísértem el egy edzésre. Ott invitáltak be igazából, hogy álljak be és próbáljam ki én is, hát itt maradtam. Ekkor voltam hét éves.

– Azóta milyen szintig sikerült eljutnod?

– A karatéban övfokozatok vannak: fehér, narancssárga, kettő kék, kettő sárga, kettő zöld, kettő barna, és a fekete. Én most az első barna övfokozatnál tartok.

– Mikor kezdte el versenyezni?

– Versenyezni talán 2018 körül kezdtem, amikor másodikos vagy harmadikos lehettem. Vannak bizonyos versenyek, ahol övfokozat szerint lehet indulni, és meg van adva a kezdő és a haladó szint. Alapvetően az edző látja, hogy hogyan haladsz, hogyan fejlődsz, és akkor ő dönti el, hogy mehetsz-e vagy sem.

– Tavaly bekerültél a nemzeti válogatottak közé. Hogy nézett ki a bejutás folyamata?

– Ez úgy van, hogy ifjúsági korcsoporttól van a válogatott. Minden korosztályból és súlycsoportból az első kettő legjobbat választják be. Vannak olyan versenyek, ahol ezt nézik, számolják, hogy ki hol tart és ez alapján hoznak döntést.

– Hogyan zajlanak a versenyek?

– Nálunk a kyokushin karatéban ifjúsági korig van testpajzs, védőfelszerelés, sisak és akkor ott a fejrúgás ér pontot, nem állítják meg a küzdelmet. Utána a juniortól, ahova majd jövőre fogok belépni, már lekerül rólunk a testpajzs és a kesztyű. Ott már K.O. szintű lesz a verseny, tehát a test K.O.-ra adnak pontot, meg ugyanúgy a fejrúgásra.

– Szeptemberben szerepeltél egy európai bajnokságon, knock down szabályrendszerben. Mit jelent ez és hogy nézett ki az esemény?

– Ez egy másik szervezetnél volt, és ahol már máshogy voltak a súlycsoportok meg a szabályok is. Itt már nem volt rajtunk a testpajzs, úgyhogy ez azért volt különleges, hogy ezt is kipróbálhattuk, mert jövőre már erre kell készülnünk.

– Melyik versenyed volt a legemlékezetesebb?

– Egyértelműen az, amin most októberben voltam, az európai bajnokság, ahol sikerült a harmadik helyet megszerezni. De egyébként

a szeptemberi szegedi EB is közel áll hozzám, mert ott egy új szabályrendszer volt. Volt bennem izgalom, hogy hogyan fog ez menni. Akkor az idei magyar bajnokságot is úgy említeném meg, hogy az is azért jól sikerült és ott, mikor megszereztem a kvótát az EB-re, akkor az is adott egy plusz lendületet.

– Hogyan lehet kijutni egy ilyen európai szintű bajnokságra?

– A helyezések után kapjuk a pontokat. Most nálunk úgy volt, hogy a diákolimpia döntőn az első helyezett kap három pontot, a második kettőt, és így tovább. Ezek a pontok megmaradnak, és még a magyar bajnokság számolják a végén hozzá. Az első kettő pedig, akinek a legtöbb pontja lesz, mehet majd az EB-re.

– Hogy néz ki egy versenyre való felkészüléssel?

– Van három főedzés, amikor a csapattal edzünk bent. Az edzőmmel már korábban megbeszéltek, hogy éppen hol tartunk a felkészülésben. Plusz vannak futóedzések, zsákolások, amiket úgy mond magamnak oszthatok be egy hétre, hogy a tanulás is menjen mellette, meg azért pihenni is tudjak valamennyire. Valamikor egy nap kettőt is be kellett nyilván iktatni, hogy kijöjjön ez a heti 10-12 edzés. Hétfőig van inkább több időm, akkor azért reggel be lehet tenni egyet meg este is. Hétköznap általában csak egy fél bele az iskola mellett. Nyáron azért egyszerűbb volt, akkor zajlott a felkészülés nagy része, és jobban be tudtam osztani hétköznap is az edzéseket. Igazából én jobban szeretem, mikor még vasárnap is van edzés, mert akkor hétközben kevesebb a munka. Szóval én vasárnap is edzettem most erre a versenyre. De nyilván ezt mindenki máshogy osztja be.

– 50 kiló alatti súlycsoportban vagy jelenleg. Mennyire nehéz ezt a súlyt tartani? Van-e ilyenkor szigorú diétaterv?

– Hát szigorú terv nincsen, csak ha valakinek gondja van a súllyal. Nekem most azért a verseny előtt pár héttel, egy kicsit figyelni kellett a súlyomra. Egyébként vannak jó taktikák is, mint például jól beöltözünk és akkor úgy edzünk. Úgyhogy azért most már oda kellett figyelni az utolsó pár hétben, de alapvetően nem követek szigorú diétát.

– Mik a jövőbeli terveid?

– Most ebben az új szabályrendszerben jövőre is el szeretnék jutni az EB-re, ami pont Magyarországon lesz. Így nagyon fontos számomra a felkészülés a kvalifikációs versenyre. Hosszútávon pedig szeretnék vizsgázni tovább, előre haladni övekben, és folytatni a versenyzést. Természetesen ott van a világbajnokság Japánban, ami mindenkinek az álma, hogy egyszer eljuthasson oda. Van a súlycsoport nélküli világbajnokság és súlycsoportos is, mindkettő elég nagy dolog, ha oda kijut valaki. Szóval azért ilyen nagyobb álmok is vannak, de mindig szeretek inkább csak célra koncentrálni.

– Kinek ajánlanád a sportot?

– Igazából mindenkinek ajánlanám, aki szeretne egy kis fegyelmet tanulni, de emellett jól is érezni magát. Nálunk nagyon jó a csapat, a közösség. Az összes edzés jó hangulatban telik. Szóval annak, aki fejlődni szeretne, kapcsolódni vagy versenyezni. Tényleg mindenkinek tökéletes szerintem.

Nagy Vanessza

34. Kónyi Falunap, 2024. augusztus 12.

Kiállítások az IKSZT-Faluházban

A Kónyi Falunap egyik állandó programja és szép hagyománya a falunapi kiállítás. Az idei esztendőben a nagyteremben a kónyi Tündértó Vadásztársaság vadászkiállítását, míg a kisteremben Fábiánné Domán Hermina quilling technikával készült képeit tekinthették meg az érdeklődők egészen a falunapot követő szerdáig. A kiállításokat délelőtt 10 órakor Csikai Gábor, a Faluház vezetője nyitotta meg.

„»A természetben minden csoda elérhető közelségben van, csak meg kell nyitnunk a szemünket és a szívünket.«” mondta a természetfilmzés legendája, a 98 esztendőes többszörösen béke Nobel-díjra jelölt Sir David Attenborough. Szerintem pontosan ebben az idézetben található meg a legfontosabb kapcsolódási pont a két teremben megtalálható anyag között. A vadászok kint a természetben keresik a csodát, ott próbálják szívükkbe fogadni, míg Minka a papírplasztikáin keresztül a mi szíveinkbe próbálja eljuttatni ezt a csodát.

De mi is pontosan a Quilling? Egy, már a reneszánsz korban is létező művészi kifejezési forma. A színes papírcsíkokat speciális toll segítségével feltekerjük, az egyes elemeket összeragasztják és ebből hoznak létre különböző díszeket, sőt használati tárgyakat is. A tekerceket úgy helyezik el, hogy színes virágokat, leveleket, egzotikus rovarokat, csodálatos tájakat és még számtalan alakzatot testesítsenek meg.

A reneszánsz korban a francia és az olasz apácák és szerzetesek már díszítettek pl. aranyozott szélű könyvborítót vagy más vallásos témájú tárgyat quilling technikával. Ma a quilling újjáéledésének lehetünk szemtanúi, egyre népszerűbb kreatív technika, minden kontinensen gyakorolják.”

Fábiánné Domán Hermina a következőket mondta művészetéről: „13 éve foglalkozom aktívan papírcsíkokkal. Ebből három év a tanulás időszaka volt,

majd néhány év quillingezés következett. Idővel megjött a gondolat, hogy a quillingből megismert formákat fel kellene nagyítani. Kilépvé a quilling kereteiből, elkezdtem a saját utamat járni. Ehhez meg kellett ismernem a különböző papír és karton fajtákat, megtapasztalni azok tulajdonságait, hogy melyikből milyen mintát tudok készíteni. (...) Van valami megmagyarázhatatlan plusz ezekben a képekben. Régebben a kézműves vásárok alkalmával figyeltem fel rá. A járóelők szeme sarkából kelti fel az érdeklődést olyannyira, hogy visszanéz, majd közelebb jön, hogy mi is ez tulajdonképpen. (...)

A spirál egy sokoldalú és különleges forma. Körülvesz bennünket, de észre sem vesszük. Megtalálható a természetben (napraforgómagok elhelyezkedése), a világegyetemben (galaxisok), a tudományokban (Fibonacci számok, arany-metszés), a spirituális világban és még bennünk is DNS formájában. Van benne valami megfoghatatlan. Jellepezheti a folyamatosan változó világot, a múlt időt, a végtelent... A kiállítás képeit nem csak szemből, hanem több irányból is ajánlott megnézni. A legjobb, ha a kép előtt elhaladva figyeljük a változó összképet, ami élénk tárul. (...)

A világ számos pontján van már MinkartDesing alkotás, több mint 400 képem van a világban szerteszt. Magyarországon kívül többek között az egyesült államokbeli, franciaországi, németországi, angliai, abu dhabi ott-honokban, irodákban, hotelekben ragyognak a berendezés ékeként. Minden MinkartDesing alkotás, ami kikerül a Műhelyből, egyedi sorszámot kap és dokumentálva van az új helye. Talán egyszer egy térkép is elkészül róla majd.”

A megnyitót Csikai Gábor folytatta: „Most pedig, ha itt körbepillantunk, a Tündértó Vadásztársaság kiállítását láthatjuk. A társaság a következőképpen mutatkozott be községünk honlapján »Vadásztársaságunk 1997-ben alakult 14 fő alapító taggal. Akkor Kóny, Enese, Bányaszóvár, Bodonhely és Dör közgazgatási területét érintette a kb. 3000 hektárnyi vadászterületünk. A taglétszám később tovább emelkedett bányaszóvári vadászokkal a terület adottságaihoz kapcsolódóan, valamint bővült a kónyi vadászok köre is. Így a jelenlegi taglétszámunk 2024-re 26 főre növekedett, amelyből két fő tiszteletbeli tagsággal rendelkezik. Mélységesen sajnáljuk, hogy az alapító tagjaink közül már sokan nem lehetnek közöttünk, személyükről minden évben tiszteletadással megemlékezünk, emléküket szívünkben mindörökké megmarad!

1997 és 2007 közötti években a vadászterület jellegében apróvadas területnek számított, főként a mezei nyúl, fácán és az őz volt jelentős mennyiségben a területen, a szarvas és a vaddisznó állományunk akkor minimális volt. 2007-ben átalakult a hasznosítható vadászterület a Vadászati Törvényben foglaltak szerint, így jelenleg 3027 hektárnyi vadászterületen gazdálkodunk. 2007 évtől megváltozott a terület jellege, amely inkább úgynevezett »vegyes vadas«, apró- és nagyvadas területnek mondható. Vendégkörünk, legyen szó külföldi vagy magyar vadászról, évek óta állandó, visszatérő. Kötődtek itt

jó baráti kapcsolatok és nagy örömmel térnek ide vissza hozzánk vadászni a vendég vadászaink. A vadászat vadúzás és erdőzúgás – de több erdőzúgás – nem az elsütő billentyű elhúzása az elsődleges célunk, hanem a rét, erdő és nád titokzatos csendje, ezer színe, hangja és varázsa töltse el szívét-lelkét annak, aki vadászik. «”

Kernya Gábor, a Tündértó Vadásztársaság elnöke a következőket mondta: „Tisztelettel köszöntök minden kedves látogatót, a polgármester urat, vadásztársaimat, kedves vendégeinket. A kiállításról röviden annyit szeretnék mondani, hogy a vadásztársaság tulajdonát képező és vadásztársaim egyéni vadászati eszközeit, trófeáit és fényképeit láthatják. A kiállított trófeás vadak és apróvadak, illetve ragadozók nagy részét a Tündértó Vadásztársaság területén ejtették vagy hullottak el. A trófeás vadak esetén nem a trófea nagysága határozza meg a vadászati értékét, hanem elejtője számára egy örök emléket jelent, amelyre amikor felnéz, eszébe jutnak az elejtés körülményei, szépsége és minden pillanata az esetleges nehézségekkel együtt, mint az utánkeresés izgalma, vagy a vadászkutya munkája.

A vadászat nagyon összetett tevékenység, meg kell felelni sok jogi, etikai és magatartási szabálynak, illetve jól kell ismerni a vadászterület adottságait, és az állatokat felismerni, bírálni az elejtés előtt. Gondoskodni kell az állatok etetéséről a téli időszakban, itatásukról a túlzott melegekben. Szükség van gyógyszeres táp, illetve nyalósó alkalmazására is az egészséges, jól kifejlett vadak és a megfelelő vadállomány biztosításához. Mindez, ha megvan, megfelelő selejtezéssel, állománycsökkentéssel hosszú távon kimagasló eredményeket tudunk elérni, amelyet mutat a területünkön elejtett érmes trófeás vadak egyre növekvő száma. A kiállítás megjelenését, rendszerezését vadásztársaim és a polgármesteri hivatal alkalmazottai együtt alakították ki.”

Ezután Varga Ferenc, a kiállítás egyik fő szervezője is köszöntötte a megjelenteket. (Vele keretes írásunkban olvashatnak rövid beszélgetést alkotásáról, vadászszenvedélyéről.) Majd Csikai Gábor még egy rövid megemlékezéssel zárta a megnyitót: „Mielőtt megnyitnám a kiállítást, elsőként egy szomorú kötelességemnek szeretnék eleget tenni. 2017-ben itt az IKSZT-ben egy rádiótörténeti kiállítást tekinthettek meg az érdeklődők, 2022-ben és 23-ban pedig a Falunap hivatalos programjának része volt a Kónyi Nostalgia Rádió Közösség raktárában tartott nyílt nap. E programok lelkes szervezője és motorja Lambert Tamás volt, aki néhány héttel ezelőtt tragikus körülmények között elhunyt. Tamás ezekkel a programokkal beírta magát a Kónyi Falunapok történetébe, e munkáját köszönjük és emlékét kegyelettel megőrizzük.” Ezt követően Aller Imre polgármester úr is megköszönte a kiállítás szervezőinek, összeállítóinak munkáját, amivel a kiállítást hivatalosan is megnyitották. A falunapi kiállítás a nap folyamán nagy látogatottságnak örvendett, és szerdáiig is sokan megtekintették.

A Falunap programjai

A kiállítás ünnepléses megnyitóján kívül a falunapnak volt még egy hagyományos programja: a zenés ébresztő, melyen idén Dömötör Attila Kiscsucos keltette a helyieket. Az ugyancsak hagyományos Bika-kupa, idén az érdeklődés hiányában elmaradt. A délutáni programok a Kerék-tó Szabadidőközpontban felállított színpadon és környékén zajlottak.

Elsőként 14 órakor egy sztárvendéggel, Tóth Tündével indult a szórakoztató műsorok sora, aki saját dalai mellett népszerű slágerekkel mulattatta a közönséget. Ezt követően Aller Imre polgármester köszöntötte a Falunapon megjelenteket, valamint sajtónyilvános eseményen bemutatta a „Kónyi Sportszarnok korszerűsítés és zöldinfrastruktúra fejlesztése” TOP_PLUSZ-1.2.1-21-GM1-2022-00060 projektet.

A megnyitó után falunapunk állandó fellépője, a Starlight Dance SE következett, kónyi gyerekek közreműködésével. Fél öttől színpadra lépett a lébényi Takács Roland előadóművész és Plásztán Anett, a Madách Színház tagja, akik a magyar operett világát varázsolták a 34. Kónyi Falunap színpadára. Fél hattól a csornai Táncterápia és Mozgásfejlesztés csoport műsora következett, melyben ugyancsak helyi fiatalok is szerepeltek.

Őket a fiatal tehetséges előadó, Erdélyi Olivér követte, majd 18 óra 30-kor a Falunap egyik sztárvendége, Király Viktor énekes, dalszerző, a negyedik Megasztár-sorozat győztese, a 2008-as „Év Hangja” lépett fel. Király Viktort Opitz Barbi váltotta a színpadon, aki 2016-ban jelentkezett az X Faktorba, amelyet végül meg is nyert, ráadásul úgy, hogy a verseny alatt egyszer sem kellett párbajoznia.

20 órakor kezdődött a tombolasorsolás, mely előtt ismertettük az internetes szavazás eredményét, hogy az idei évben kit választottak a falu legszebb hölgységé és legvonzóbb férfiává. A megtisztelő címeket 2024-ben Csonka Celina és Csonka Gergő nyerte el, és a hagyományokhoz híven, ők húzták ki a tombola nyerteseit. 21 órakor kezdődött a 34. Kónyi Falunap zárókoncertje, és színpadra lépett a Pély Barna Band. Pély Barna 25 éve a magyar könnyűzenei és jazz élet egyik sokszínű és meghatározó alakja, és ide is elhozta legnagyobb slágereit. Akik még ezek után is szórakozni szerettek volna, azokat a Kerék-tó vendéglő szeretettel várta a rendezvénysátor alatt, ahol Kissudi és Kiscsucos húzta a talp alá valót hajnalig.

Cs. G.

Szenvedélye a vadászat és a művészet

– Varga Ferencsel beszélgettünk, a falunapi kiállításon szereplő alkotásai apropóján

– *Elsőként magadról mesélj egy kicsit, mivel foglalkozol?*

– Jelenleg Csornán dolgozom a városgazdálkodásnál, a Vilmos Park Kft.-nél. Ezen kívül a Tündér-tó Vadásztársaságban tevékenykedek, mint környezetvédelmi és propaganda felelős, mellette pedig itthon, a földeken gazdálkodok.

– *A vadásztársaságnál milyen konkrét feladataid vannak?*

Elsősorban a társadalmi munkák megszervezése, például tavaszunként szoktunk szemétszedést szervezni kinn a határban. De a vadásznapi programot is rendszeresen mi szervezzük meg. Minden évben részt veszünk május 1-én a Bikafesztiválon és vadászbált is rendezünk. Én tartom a kapcsolatot a Fertő-Hansági Nemzeti Parkkal, mindig egyeztetjük velük az adott feladatokat, például azt, hogy hol kell kímélni az adott területet, hol kell jobban odafigyelni.

– *Honnan indult a vadászat iránti érdeklődésed?*

– Igazából már óvodás koromban vadásznak készültem. Azt, hogy honnan jött ez, nem tudom, hiszen a családban nem vadászott senki. Én viszont Kittenberger Kálmán és Széchenyi Zsigmond könyvein nőttek fel, olyannyira, hogy gyakorlatilag az összes művüket kívülről tudom. Később pedig olyan iskolába is mentem, amely vadász szakirányú végzettséget adott. Ez Szombathelyen volt a Hevesi Ákos Szakközépiskola, amelyet ma már, ha jól tudom, Hermann Ottórol neveztek el.

– *A falunapi kiállításon gyűjteményedből a Széchenyi Zsigmond köteteket lehetett megtekinteni.*

– Igen, de Kittenberger Kálmán összes könyve is megvan. Róla Fekete István írt egy monográfiát, azt nagyon szerettem mindig is. Széchenyitől pedig úgy van meg az összes, hogy amit a kiállításra vittem, azok az új kiadások, de tőle van eredeti kiadású is. Persze nem csak ettől a két szerzőtől vannak könyveim, hanem Fekete Istvántól is megvan gyakorlatilag majdnem mind, és más magyar szerzőktől is sok. Maderspach

Viktor összes műveit is összeszedtem, Gánti Tibortól is sokat gyűjtöttem, szóval elég komoly szakkönyv gyűjteménnyel rendelkezem.

– *A kiállítás a festményeidet és az agancsfaragásaidat is láthattuk. Ezzel mikor, hogyan kezdtél el foglalkozni?*

– Régebben is szerettem rajzolni, és már általános iskolában is jól ment. Rajzból mindig is ötöst kaptam, és állítólag valami tehetségem is volt hozzá. Ezt aztán folytattam középiskolában, közben pedig festettem is, de akkor még nem olyan intenzíven. Azt, hogy komolyabban nekiálltam, egy műtétnek „köszönhetem”. Volt egy vállműtetem, azt kell mondjam, szerencsére a jobb vállamon, mert balkezes vagyok. Így aztán míg lábadoztam és nem tudtam mit csinálni, el kellett foglalnom magam valamivel. Ekkor álltam neki festeni. A legtöbb képem ebben az időszakban készült, mert egyébként viszonylag sok dolgom van, és nem nagyon érek rá. Amikor viszont van egy kis szabadidőm, próbálok vagy festeni, vagy faragni. Mostanában inkább a faragás került előtérbe, mert vadásztársak meg szoktak kérni, hogy készítsék csontfaragásokat. Agancsnykkendő, késnyelek, pálinkakínálók, gombok és egyéb dísz tárgyak kerülnek ki a kezeim alól. Amit agancsból lehet, azt mindent készíték, és közben fából is dolgozom.

– *A festményeidet milyen technikával készíted?*

– Eleinte farostlemezzre festettem olajjal, utána pedig váltottam vászonra, mert arra a felületre sokkal

szébb képeket lehet olajjal festeni. De készültek akvarellek is, igaz, abból nem sok. A vízfestéssel ugyanis az a helyzet, hogy gyorsan kell dolgozni, ha nekiül az ember, fél óra, 1 óra alatt végezni kell, mert nem lesz jó a kép. Az olajnál viszont viszonylag sokat kell várni a száradásra, így lehet úgy csinálni, hogy egy-két órát dolgozol, félreteszed, szárad, és legközelebb megint tudsz dolgozni rajta.

– *A képeid kitalált vagy valós helyszíneket ábrázolnak?*

Vannak, amelyeket fotó alapján készítettem, de van olyan is, ahol a konkrét helyszínt festettem meg. Szűkebb hazánkban a Tőzeg-tavak környékéről csináltam egy-két festményt, az itt készült kacsás képeimet láthatták is a kiállítás vendégei. Az állatokat már később festettem rá, mert azok olyan sokáig nem hajlandók ott maradni, hogy megfessek őket. Főleg a kacsáknál kellene elég gyorsnak lenni.

– *A faragványok hogyan készülnek?*

– A fából faragottak esetén a nagyolást láncfűrészsel kezdem. Természetesen attól függ, mekkora faragást csinállok, mert például egy kulcstartót meg lehet késsel is oldani. Ehhez van többféle speciális

fafaragókésem. De a Vadászháznál lévő kopjafát, amit az elhunyt vadásztársaink emlékére állítottunk, azt is én faragtam diófából, és ott láncfűrészsel kezdtem. Majd késsel folytattam, végül pedig csiszolóvászonnal finomítottam. Ezt követően le kell lakozni, vagy más anyaggal kezelni, hogy maradandó legyen. Az agancsnál kis kézi marógépet használok, mert az nem olyan puha anyag, hogy késsel könnyen faragható legyen. Igaz, hogy az elődeink a szép faragásaikat késsel készítették, de annyi idő ezekre már nincs, hogy késsel lehessen dolgozni.

– *Említetted a kopjafát, van-e még valahol kihelyezve nagyobb méretű alkotásod?*

– Ilyen nagyobbat ezen kívül nem csináltam, habár adós vagyok a mórchidai vadásztársaságnak egy kopjafával. Nekik már régebben megígértem, de még nem sikerült időt szakítanom rá. Ők ugyanis speciális dolgot kértek tőlem, amit nem tudok itthon megcsinálni. A vadászházuk udvarán van egy kiszáradt öreg tölgyfa, amiről az ágakat már levagdalták, és azt kellene a helyszínen kifaragni. Ha majd időm engedi, azt előbb-utóbb megcsinálom. De ez nagyobb volumenű munka, egy-két hétbe bele fog telni.

– *És ha időd engedi, továbbra is festesz és faragsz a vadásztársaknak?*

Igen, bár mostanában inkább a faragást csinálom. Vadásznapokon, ha összegyűlünk a vidéki barátainkkal, a megyebeli vadászokkal, gyakran látják a különböző tárgyakat, és kérdezzetik, hogy ki faragta ezeket. Ha pedig megmondom, hogy én, már szólnak is, hogy nekik is csináljak. Sajnos ebből is viszonylag nagy a lemaradásom, mert az időm se sok, és az alapanyag is nehezen hozzáférhető. Mostanában már nem lehet agancsot gyűjteni még a vadásztársasági tagoknak sem, ha pedig találunk, akkor le kell adnunk. Ha viszont le van adva a társaságnak, akkor már hozzáférhetek, és tudok belőle dolgozni. Így aztán ezek függvényében készülnek az újabb alkotások.

Cs. G.

30 éves a Tőzegtavak Horgászegyesület

A Tőzegtavak Horgászegyesület 1994-ben alakult meg, így az idei esztendőben ünnepelték működésük 30. évfordulóját. Az elmúlt, meglehetősen nehéz évek után **Varga Ferenc** elnök vezetésével ismét stabilan működik községünk egyik legnagyobb civil szervezete.

A Tőzegtavak Horgászegyesület 1994-ben még víz nélküli egyesületként alakult meg. Aller Imre polgármester kezdeményezésére néhány lelkes horgász gyűlt össze akkor az Önkormányzatnál, ahol az a döntés született, hogy megalakítják a horgászegyesületet. Az elhatározást alakuló ülés követte, ahol megválasztották a szervezet tisztségviselőit: az elnök Szabó Sándor, az alelnökök Harsányi Gábor és Kondor Attila, a titkár Tóth Géza, a gazdasági vezető pedig Énsöly József lett.

Azonnal meg is kezdődött az Egyesület működéséhez szükséges munka, megindították a cégírósi bejegyzést, az APEH-hez való bejelentést és felvették a kapcsolatot a megyei horgászszövetséggel, valamint a Fertő-Hanság Nemzeti Parkkal. Meg kellett alkotniuk az egyesület alapszabályát, és az öt évre szóló halgazdálkodási tervet is kellett készíteni, ezt ráadásul úgy, hogy akkor még – ahogy ezt már megjegyeztük – nem rendelkeztek vízterülettel.

Ez később aztán megváltozott, amikor a Tőzeg-tavak halászati joga Kóny Község Önkormányzatának tulajdonába került. A Horgászegyesület akkor megkapta a vízfelület kezelési jogát 15 éves bérletbe, ráadásul jelképes összegért. Ekkor kezdődhetett meg a tényleges horgászati tevékenység az addigra már meghatározott szabályok szerint. Ekkortól kezdve az Egyesület 20 hektárnyi tavon (Régi- és Új-Tőzeg) a Fertő-Hanság Nemzeti Park területén, annak iránymutatásai alapján végezte és végzi ma is tevékenységét. Az első haltelepítést a tagdíjakból, valamint a horgászati szempontból haszontalan és ezért lehalászott busa eladásából befolyt összegekből hajtották végre, és ezt azóta is minden esztendőben megteszik.

Az egyesület létszáma nagyon gyorsan növekedésnek indult, és már a harmadik évben elérte a Fertő-Hanság Nemzeti Park által meghatározott maximumot, ami 200 főt jelentett. Legfőbb támogatójuk az induláskor és azóta is folyamatosan Kóny Község Önkormányzata. Az Egyesület cserébe aktívan részt vesz a falu életében és az önkormányzat rendezvényein. A Bikafesztiválon ízletes halászlével vendégelik meg a

könyiakat, és a gyerekhorgászversenyt is nagy lelkesedéssel szervezi meg minden esztendőben az egyesület tagja, Kiss Károly. A kis horgászok pedig az Önkormányzat és a Báthory Halcsali Horgászbolt támogatásából különböző nyereményeket vihetnek haza.

A Tőzegtavak Horgászegyesület nagyon sokat köszönhet a Fertő-Hanság Nemzeti Park korábbi vezetőjének, dr. Kárpáti Lászlónak is, többek között azt, hogy egyáltalán működhet az Egyesület a Nemzeti Park területén. Az elejétől kezdve jó kapcsolatot ápoltak a park korábbi kerületvezetőjével Fülöp Tiborral is. Így aztán nyugodtan el lehet mondani: az Egyesület teljesítette azt a célt, amiért annak idején megalakították: hogy a 21. századi igényeket minél jobban szem előtt tartva minőségi pihenést, kikapcsolódást és természetesen minél jobb fogási esélyeket biztosítsanak a hozzájuk ellátogató horgászoknak és családjuknak. A vezetőség (Varga Ferenc elnök /Akinek köszönjük a cikkhez adott információkat. A szerk./, Báthory Zoltán alelnök, Máté Lénárd gazdasági vezető) célja továbbá, hogy a társszervezetekkel együttműködve a modern kor szellemének megfelelő környezetet alakítsanak ki és tartsanak fenn, annak érintetlenségét minél jobban megőrizve.

Mi, könyiak pedig bízunk benne, hogy a három évtizedes hagyományokra építve a következő évtizedekben is hasonlóan sikeresen fog folytatódni a Tőzegtavak Horgászegyesület története.

Cs. G.

Vakációsirató

Immár több mint három évtizede elmaradhatatlan nyárázó rendezvényünk a Vakációsirató. Az elmúlt évtizedekben a program hagyományai természetesen átalakultak, az azonban biztos pont maradt, hogy augusztus utolsó hétvégéjén a kónyi gyerekekkel közösen búcsúztatjuk el a nyarat, és köszöntjük az őszt. Idén augusztus 31-én szombaton 15 órától vártuk a helyi fiatalokat a Kerék-tó Szabadidőközpontba. Ekkor indultak a szabadtéri és a vizes játékok, melyek a nagy melegben igazi felüdüléssel szolgáltak. Egész délután teljes kapacitással működött a vízi focipálya, és a medence

is, amelyben vízi henger és lábbal hajtós csónakok váltották egymást. A kisebbeknek légvár is rendelkezésre állt, és a kihelyezett sporteszközök (pingpongasztal, tollaslabda) iránt is komoly volt az érdeklődés. Ugyancsak nagy sikert aratott a kreatív sarok, ahol a Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgálati Központ munkatársai foglalkoztatták a gyerekeket, és csillámtetoválást is készítettek. A grillkolbászt és a szalonnát idén is Csonka Róbert sütötte nagy lelkesedéssel a gyerekeknek, amit ezúton is köszönünk neki. A programot este gyerekdíszkő zárta.

A verbunk napja

A Hagyományok Háza első alkalommal 2021. június 12-én szervezte meg a Verbunk Napját. Az akkori rendezvényen Kapuvártól Székelyudvarhelyig, Felvidéktől Sárközig több száz táncos egy időben táncolta a különböző tájegységek verbunkját. 2024-ben pedig településünk is bekerült a rendezvény hivatalos programjába.

A Hagyományok Háza nemzeti intézményünk, amely 2001-ben jött létre, hogy a népművészet országos központja legyen. Az intézmény a felújított Budai Vigadó épületében, a Corvin téren található. Célja a Kárpát-medence történetileg és szájhagyomány útján

fennmaradt kommunikációs rendszereinek (népzene, néptánc, népköltészet) és népi kézműves hagyatékának felkutatása, értelmezése, rendszerezése, feldolgozása és hozzáférhetővé tétele minden érdeklődő számára.

Az épület 1951 óta különböző elnevezésekkel, változó tartalmakkal és hangsúlyokkal intézményes háttérrel ad a népművészeti-köznevelődési tevékenységeknek. Az intézmény három nagy egysége a Magyar Állami Népi Együttes, a Népművészeti Módszertani Műhely és a Folklórdokumentációs Központ, mely eltérő eszközökkel, de egyazon céllal és elkötelezettséggel várja a népi kultúra, a hagyomány

iránt érdeklődő nagyközönséget és a szakmabelieket. (forrás: csodalatosmagyarország.hu)

2021. június 12-én hagyományteremtő céllal rendezte meg a Hagyományok Háza a Verbunk Napját; az eseménnyel a Kárpát-medencei néptánc-hagyomány sokszínűségére és formagazdagságára kívánta felhívni a figyelmet. A katonák toborzása a 18. századtól hagyományosan egy táncos-zenei multság keretében zajlott, és ezeken az alkalmakon táncolták a verbunkot. Később a parasztság táncéletében önálló, gazdag motívumkincsű, virtuóz férfitanccá vált, és a csárdás kialakulásában is

szerepet játszott. A két emblemikus tánc 2018-ban az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség listájára is felkerült.

„A Verbunk Napján egy 18. században kialakult táncípust mutatunk meg a nézőknek” – részletezte a programot Babinecz Sándor, az Intézmény néptánc szakelőadója 2021-ben az atempo.sk oldalon. – „Napjainkban, ha megkérdezik egy átlag magyar embertől, milyen hagyományos magyar táncot ismer, akkor először a csárdást jelöli meg, aztán talán a verbunk jöhet szóba. Az utóbbit kívánjuk megismertetni a nagyközönséggel és egyúttal a szakmával is, hiszen egy nagyon színes táncról beszélhetünk. Férfitáncként könyveljük el, pedig Szatmárban páros formája is létezik. Nagyon sok variációját ismerjük. Rábaközben korán kialakult egy kötött formája, ami a korai toborzásokból eredeztethető. Több formában

él tovább ez a tánc típus, csoportosan körben táncolják, általában egyrészes, de létezik két-részes formája is. Igazi gömri ritkaság, amikor hajnalban, a lakodalomban tréfás verbuválást roznak. Az olvasó fantáziájára bízom e felvidéki mulatságok vaskos mozdulatait, s kevésbé szalonképes szövegeit.”

2024. szeptember 28-án és 29-én a Kónyi Kulturális és Hagyományörző Egyesület szervezésében e szép hagyomány Kónyban is életre kelt. Ezen a hétvégén rendezték meg községünkben a Verbunk Napját, illetve a Búcsúi Verbunktalálkozót. Szeptember 28-án, szombaton délután négy óraker a Dísz téren volt a megnyitó, előtte a fellépő együttesek – Szil, Gencsapáti, Csorna, Szany, Kapuvár, Kóny, Vitnyéd – a templomtól vonultak a Dísz térre. Ezután köszöntőt mondott Aller Imre, községünk polgármestere, majd táncprodukciók és

legényavató feladatok váltották egymást. Este fél nyolctól táncházba várták az érdeklődőket, ahol Greznár Zoltán és zenekara, Németh Dénes és zenekara, illetve a Csángálló zenekar muzsikált.

Szeptember 29-én, vasárnap délelőtt 8 óra 50 perckor a Tájháznál gyülekeztek az együttesek, majd tíz óraker részt vettek a búcsúi ünnepi szentmisén. Ezután a táncosok templom előtti téren közösen járták el a kónyi verbunkot. A házigazdák vendége volt az Agyagosszergényi Kiss István Néptáncgyűttes, a jánosomorjai Tititá Néptáncgyűttes, a Mosonszentmiklósi Néptáncosokért Egyesület, a bogoyoszlói Rábaköz Néptáncgyűttes, a Köcsögök és Dudák Néptáncgyűttes és a csornai Kerényi György Alapfokú Művészeti Iskola kónyi növendékei. A programon Greznár Zoltán és zenekara muzsikált.

Cs G.

Kóny SE utánpótlás évzáró

Mikulás napján, 2024. december 6-án az IKSZT-Faluházban tartotta a Kóny SE vezetősége az utánpótlás csapatok immár hagyományossá vált, évzáró-évértékelő rendezvényét. Az ünnepségen Nagy Szabolcs az egyesület elnöke köszöntötte a megjelenteket, és örömét fejezte

ki, hogy teljesen megtöltik a Faluház nagytermét. Elmondta, hogy bár a kónyi utánpótlás puccszerű leromolása után 2020-ban 6 kis focistával kezdtek meg annak újjáépítését, napjainkban több korosztályban 64 gyermek versenyez a Kóny SE színeiben. Nagy Szabolcs megköszönte a szülők

bizalmát, különösen azokat, akik a kezdetektől kitartanak mellettük. Ezt követően a korosztályos csapatok edzői (Berke Attila, Czákó Miklós, Kókai Arnold, Nagy József) számoltak be a csapatok munkájáról, eredményeiről, majd Nagy Szabolcs olvasta fel az egyéb elfoglaltságai miatt

távol lévő Dömötör Csaba edző beszámolóját.

A rendezvény második felében minden kis sportolónak oklevelet és Mikulás-csomagot adtak át, majd külön jutalmazták a korosztályok legkiemelkedőbb teljesítményt nyújtó labdarúgóit. A rendezvény közös fotózással zárult.

Köny a Kisalföldben 1964-ban

Néhány lapszámmal ezelőtt indított sorozatunkban, a régi Kisalföldekben kutakodunk Kónnyal kapcsolatos cikkeket, utalásokat keresve. Előző számunkban a megyei lap 1963-as számaiból tallóztunk, most pedig az Arcanum 67 millió oldalt tartalmazó sajtóadatbázisa segítségével a Kisalföld 1964-es évfolyamát tekintjük át.

Rögtön az 1964. január 11-i 8. számban Az utasok ismerőse című cikkben egy nekünk is ismerős emberrel találkozhatunk, aki szerencsére mind a mai napig közöttünk él: „Fallá magasodik a hó Köny és Csorna között az út mentén, a barbacsí útélágazásnál. Az a fiatalember magasítja, akit az autósok, kerékpárosok, kocsisok látnak ott napról napra, lapáttal a kezében, amint a havat nyesi, lapátolja. Nem húzódik tető alá sem a szél elől, sem a hidegtől menekülve – Útőr? – Nem. Segédmunkás vagyok a Közúti Igazgatóság csornai körzetében. Most is az utat szélesíti. Az út mentén már háromszor dobta át a havat. – Meddig? – A padka széléig. Mutatja, hogy az útburkolatot már megszabadította a hótól, a padka is szabad lesz nemsokára. Már csak a kerékvetőket bontja ki, aztán megy a körzet más területére, ahol még sok a hó. Ő bontotta ki az útkeresztvezetőt is a hófúvásból. Csak egyszer ment el ezen a hókotró. A hófúvás lehetett vagy kétszáz méter. Itt volt, mikor a havat hordta. Egy lapát hó helyébe kettővel rakott le a szél. De lapátolt. Tízennyolc éves. Szerény és mosolyog. A csizmája nedves, már átázott. Nem érzi. – Vállalati csizma? – Nem, a magamé. A ruha is. A segédmunkások nem kapnak nálunk téli ruhát, mert fagyszabadság járna. De ha nagy a hó, mi is dolgozunk. Szívesen. – Aztán bizonytalanul elmosolyodik. – Mégis azért jó volna a meleg pufajka. Nem panaszkodik, nem is mondta volna talán, ha nem kérdezem. – Mikor kezdi naponta a munkát? – Hétkor kellene, de általában hatkor már itt vagyok. Mert síkos olyankor az út, az útkanyar. Felszórom salakkal, hogy a korai

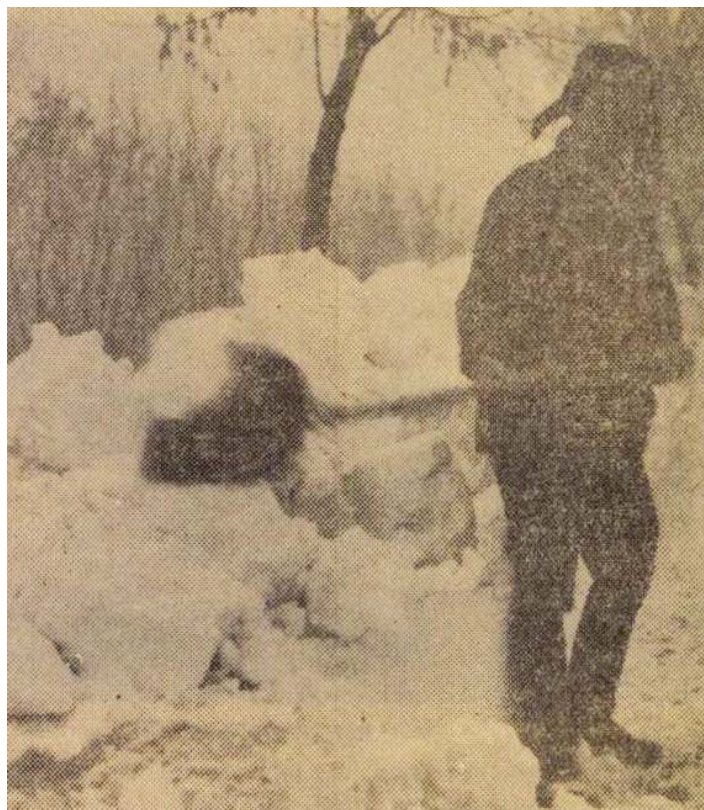
buszok befordulhassanak. Könyből jár kerékpárral Ágoston Ferenc. Egy éve dolgozik. A bátyja helyett jött, aki bevonult katonának. – Itt is marad? – Itt szeretnék maradni, útőrnek. Talán sikerül. Talán – ismétli meg, aztán fogja a lapátot, belemeríti a hóba. Csornán, a körzeti technikus irodájában meleg van. Túri József útőr helyettesíti most a technikust. Mikor Ágoston Ferenc nevét emlitem, csak ennyit mond az idős útőr: – Szorgalmas gyerek, szeretjük. Sohasem kell ellenőrizni. Megérdemelné a meleg ruhát. Kint az úton autók suhannak el a fiatalember mellett, kerékpárosok kerekeznek, kocsisok hajtják a lovat, mindnyájan ismerősként köszöntik Ágoston Ferencet.

1964. január 5-én A Csornai járásban sem tétlenkednek című írásban a megyei sport a téma: „Falusi sportköreink most a téli spartakiád asztalitenisz és sakkversenyek szervezésével és lebonyolításával vannak elfoglalva. A községi versenyeket január 30-ig befejezzük, ezután Szanyban, Csornán és Köny községben rendezzük meg a körzeti versenyeket (...)” Február 2-án a Szombat vasárnap történt

rovatban olvashatjuk a Hétfégi portyát: „ENESE ÉS KÖNYHATÁRÁBAN favágók szorgoskodtak. A két község összevont termelőszövetkezete a szokásos tavaszi nyésesen kívül kivágatja az előregedett, odvas fűzfákat és a szerszámfának való akácokat, hogy újakat telepítsen a helyükre. RÁBAPATONÁN ÉS KÖNYBAN este benépesedtek a kultúrotthonok. (...) Könyban a földművesszövetkezet Erkel Ferenc Kórusa rendezett vidám műsoros estet.” Február 5-én a Szerkesztői üzenetekben válaszolnak Csonka V-nének, Könyban: „A földjáradékot valószínűleg azért nem kapta meg, mert írásban nem kötöttek szerződést a termelőszövetkezettel. Keresse fel személyesen a termelőszövetkezet elnökét!” Másnap az Olvasóink írták rovatban szerepel Benki Lajos kónyi technikus levele: „Új kultúrotthont szeretnénk! A kónyiak szeretik és igénylik a színvonalas kultúrműsorokat. A községbeni Erkel Ferenc Kórus tagjai is rendszeresen megtartják próbáikat, és készülnek a tavaszi fellépésekre. Nemrég egy egész estét betöltő műsorral szerepeltek a községben. Az előadás első

részében kórusműveket adott elő az együttes, a második részben pedig vidám, tréfás jelenetekkel szórakoztatták a hallgatóságot – nagy sikerrel. A rendezésért Horváth László tanárt illeti dicséret. Az együttes tevékenységét és általában a kultúrmunkát nagyon hátráltatja, hogy nincs a községnek megfelelő kultúrháza. Amíg a környező falvakban egyre épülnek a kultúrházak, a szélesvásznú mozik, Könyban e tekintetben nincs előrehaladás. A jelenlegi kultúrház a mozival együtt korszerűtlen, berendezése rossz és hiányos. Az újat már évek óta tervezik, sajnos, felépítése egyre késik. Úgy gondoljuk, jogosan feltehetjük a kérdést mi fiatalok: mikor kap Köny új, modern kultúrotthont?” A február 20-i számból megtudhatjuk: „Véradási nap volt kedden, 18-án Köny községben. Százhuszonegyen jelentkeztek a térítés nélküli véradásra; a jelentkezőktől 40 liter vért vettek.” Február 22-én pedig ez a hír olvasható: „Több mint kétszáz ezer forintot költenek Könyban az idén járdaépítésre a községfejlesztési alapból.”

Március 3-án a szokásos termelési riportokból érkezik egy újabb, A csornai járásban is bevált: Premizálás az össztermésből címmel. „Az anyagi ösztönzők alkalmazásának tapasztalatairól tartott ankétet hétfőn szerkesztőségünk – a járási pártbizottság segítségével – Csornán. A megbeszélésen részt vett Farkas Imre, a járási pártbizottság mezőgazdasági osztályának vezetője, Csecsei János, a járási tanács mezőgazdasági osztályának vezetője, Horváth Zoltán bősárcányi, Szalai Antal páli tsz-elnök, Potyondi Ottó, a kónyi szövetkezet mezőgazdász, Nagy István, a rábcakapi és Seff Ferenc, a vági szövetkezet pártszervezetének titkára, valamint Tóth József, a megyei pártbizottság mezőgazdasági osztályának munkatársa. (...) Potyondi Ottó arra hívta fel a figyelmet, hogy az aránytalanságok megszüntetése címén ne premizáljanak minden áron mindenkit. Az anyagi ösztönzés célja, hogy a termelést, a hozamok növelését segítse. Nagyon sok gazdaságban a legfőbb gond most még a kapálás és

a termények betakarítása. Ezeknek a munkáknak a premizálása mindenél fontosabb, olyan szempontból is, hogy a javadalmas értéke itt legyen a legmagasabb. A kapálás és a termény-, betakarítás megkülönböztetett premizálása mellett gazdálkodás többi ágában is fontos tagok ösztönző javadalmasítása. (...) Kónyban például különös gondot fordítottak a malacelhullás megelőzésére (...).

Március 12-én a Csak egy mondatban kérjük... rovatban jelent meg N. József, ipari tanuló, Kóny véleménye: „Kónyban, községünk egyetlen televíziós termében nézhesük a tv-adásokat, és ne engedjék meg az illetékesek, hogy a terem egyik asztalánál hangosan számoljanak, a másiknál kártyázzanak, túlharsogva a tv hangját.” Másnap A gyakorlat helye: a tsz-iroda című cikkben olvashatunk településünkéről: „Négy lány ül két asztalnál az irodában. Neviük: Kokas Márta, Giczi Terézia, Varga Gizella és Aller Marianna. A tagok munkaegységét számféjtik. Megszakítják a munkát és beszélgetünk. Olyan ösztintek, mintha csak egymás közt lennének. Kokas Mártánál kész leginkább a szó: – Nem bántam meg, hogy a tagozatra iratkoztam, de nem megyek térszbe. A fertői kísérleti intézetben szeretnék dolgozni. Ez a vágyam. Az iskola képesített könyvelői képzettséget ad. Utána elvégezhetik a mérlegképes könyvelői tanfolyamot, majd okleveles könyvvizsgálók lehetnek. – Mi hárman térszbe megyünk – mondja Varga Gizella. – Hogy hova, még nem tudjuk. Én óvónő akartam lenni, de már nem bánom, hogy erre a tagozatra iratkoztam. Megegyeznek: nem hiányzik majd a város. Szórakozni akkor is bejárnak városra, ha kint dolgoznak falun. Hogy négyük közül hárman tsz-ben akarnak dolgozni, abban a kónyi vezetőknek is van érdemük. – Sanyi bácsinak, a főkönyvelőnek különösen – beszél Giczi Terézia. – Ő szeretette meg velünk a szakmát. Sokat segített.”

A március 15-i, akkoriban még nem ünnepi számban Az első kettő jeles címmel a kónyi tsz-ben zajló traktoros vizsgáról jelent meg írás: „Havas eső esik, ez nem jó. Péntek van és 13-a. – Vagy nem babonásak? Most igen. Igzulnak. Negyvenötén a

Jelenet a Fertőszéplak – Kóny röplabdamerkőzésről

megye hat községéből. – Kezdjük – döntenek a kis szobában, és Bedő József 12-es, Bedő Lajos 11-es, Borbély Lajos 7-es, Bősze István 5-ös. Vizsgáznak Kónyban a traktorosjelöltek. Tételt húznak, és a neviükkel együtt diktálják a bizottságnak a tétel számát. (...) A tanfolyamvezető, Szűcs Géza, szurkol és súg. A vizsgaelnök, Nagy József »dögönyözi« a vizsgázókat, észrevehető jóindulattal. Hogy miért baj a havas eső? Mert az igazi vizsga kint van a majorban, a kónyi tsz gépszínében. Bever a hó. Kinek milyen tételt szánt a sors, aszerint birtokol erő- vagy munkagépet, s a tudásának a legjavát igyekszik bizonygatni, ha másan nem, egy traktorkeréken. Lihegő kerékpáros nyomja a pedált, közeledik a havon át. – Lekészt vizsgázó? Nem, egy idősebb kónyi traktoros. A zetonját keresi. »Már megnézem, mit akarnak vele«. Körüljárja a gépet. »Az ülés párnát takarjátok le« – oktatja az újoncokat, és nem hajt visszafelé. Van, aki kigombolt ingnyakban szerel, és melegebb érez. Van, aki »táncol«. – Hidegtűrésből is vizsgáznak – élcelődnek a traktorosok –, csak ezt nem osztályozzák. Bizony lesz még alkalmuk kora tavasszal, vagy késő ősszel a határban bebizonyítani az edzettséget. Délig körülbelül

tíz-tizenkét hallgató vizsgázott. A szakemberek szerint, akiknek Kóny már a harmadik traktoros vizsga a megyében, itt a legfelkészültebbek a hallgatók.”

Május 22-én a két hónappal ezelőtti panaszra térnek vissza: Elfeledek válaszolni? Nem szívességet kérünk. Kónyban, a község egyetlen televíziós termében a közönség nem élvezheti a tv-adásokat. Az egyik asztalnál számolnak, a másiknál kártyáznak – kifogásolta március 12-i számunkban N. József ipari

tanuló. Ismeretlen előttünk, hogy a cikk megjelenése óta változott-e a helyzet? Két nappal később egy tsz-szel foglalkozó rövid híre bukkantunk: „Néhány nap alatt 5000 hold répaegyelés. Sürgős a lucernakaszálás. Az esős idő a növényápolásnál is jobban hátráltatja a szalastakarmányok betakarítását. (...) A hideglevegős szénaszárítóberendezések nagy része elkészült, Szilban és Kónyban már üzemel is. A szövetkezetek gondoskodjanak arról, hogy valamennyi elkészült szárítót használjanak, most az első kaszálás idején is.” Újabb két nap elteltével az állattenyésztés a téma egy újabb rövid hírből: „Nyúltenyésztési szakcsoportok alakulását engedélyezte Barbacson, Bágyogszováton, Enesén, Földszigetén, Kónyban és Maglócán a Csornai Járási Tanács végrehajtó bizottsága.”

Júniustól kezdődően érdekes módon igencsak eltűnik Kóny a Kisalföld hasábjairól. Míg nyáron néhány rövid hírt találtunk községünkéről, ősszel és télen egy-egy rövidebb cikkre bukkantunk csak. Június 24.: „A nők akadémiaja harmadik évfolyama a csornai járás hat községében kezdődik meg az új népművelési évadban: Rábasebesen, Pásztoriban, Rábacsanakon,

Kónyban, Kisbaboton és Fehértón.” Július 10.: „Megkezdtek a rozs aratását Kónyban. Mintegy tizenöt vagon rozsszalmát értékesítenek cellulóz készítésére.” Augusztus 19.: „AKINEK KESKENY AZ ORSZÁGÚT. Takács József kónyi lakos részegen hajtott kerékpárjával a 85-ös számú Győr-Sopron közötti útvonalon. Kóny határában neki-hajtott a vele szemben szabályosan közlekedő külföldi autóbussznak. Takácsot az autóbussz ellokte, és súlyos sérüléseket szenvedett.”

Szeptember 9.: „Szoktatósdi. Jó néhány aggódó szülő – akiknek gyermekei első éves tanulók – kérését tolmácsoljuk a MÁV-nak. Ugyanis a győr-soproni vasútvonalon, Győrtől Kónyig és Konytól Győrig újjabban az a divat a diákkocsikon, hogy az idősebb ipari tanulók »szoktatósdi« játszanak az első évesekkel. Ez a brutális játék mindennap megtörténik a diákkocsiban, ami abból áll, hogy a kisebbeket jól elverik, s bizony a félénkebbje remegve száll már vonalra. Árulkodni a megverteknek nem szabad, mert akkor másnap többet kapnak. Aggódnak a szülők, hogy ilyen utazás mellett hogyan tanulnak majd a gyerekek, s kitalálnak-e valami újabb, a szoktatósdinál még brutálisabb játékot. A szülők ellenőrzést kérnek a diákkocsiba, hogy a verekedők s nem egyszer a kalauzokat is félrevezetőkk megkapják méltó büntetésüket.”

December 8.: „A csornai járásban szombaton reggel a járási tanács mezőgazdasági osztálya megbeszélést tartott a szántással megkészt 24 szövetkezet mezőgazdasáival. Az volt a cél, hogy mindegyik elmondja gondját, kérését, ami miatt késik, vagy amivel gyorsíthatná a szántás befejezését. Végül is azzal váltak el a szakemberek, hogy nem lehet pihenőt tartani, még vasárnap sem, ha az idő engedi, be kell népesíteni munkálkodó emberekkel a határt. Mentek is a gépek vasárnap a járásban Kónyban is, Faradon is, s a járás mezőgazdasági osztályának munkatársai pedig a helyszínen adtak segítséget, tanácsot a munkákhoz. A másik két járásban, a kapuvári és a győri járásban is munkanapot tartottak vasárnap, különösen ott, ahol még sok a pótolni való.” (folyt. köv.)

Csikai Gábor

Köny 1857-ben (3. rész)

Kedves Földieim! Folytatom a 19. század közepi Köny bemutatását, az akkor készült kataszteri térkép alapján. A háztulajdonosokat egy másik kimutatásban találtam meg, az azonosításuk a térképen található parcella szám alapján történhetett. Ebben a kimutatásban ott van a házszám is, azt is odaírtam. Abban az időben utcanevek nem voltak. Hogy könnyebb legyen eligazodni, a jelen utcaneveit használtam a leírásnál.

Kossuth utca a Tájháztól / egykori Csillag ház/ JOB B OLDAL

A térképen sárga színnel gazdasági épületeket jelöltek, egészen a mai Virágboltig. Innentől nincs ház, egészen a Petőfi (Kereszt) utca vonaláig, ahol 324-es parcellaszámmal Kovácsműhely van. Mellette egy olyan út, ahol nincsenek házak, ez megy a Rákóczi (Öreg) utcába, ott a 353-352 parcellaszám mellett vezet ki. A Kereszt utca jobb oldalával párhuzamosan van az első ház:

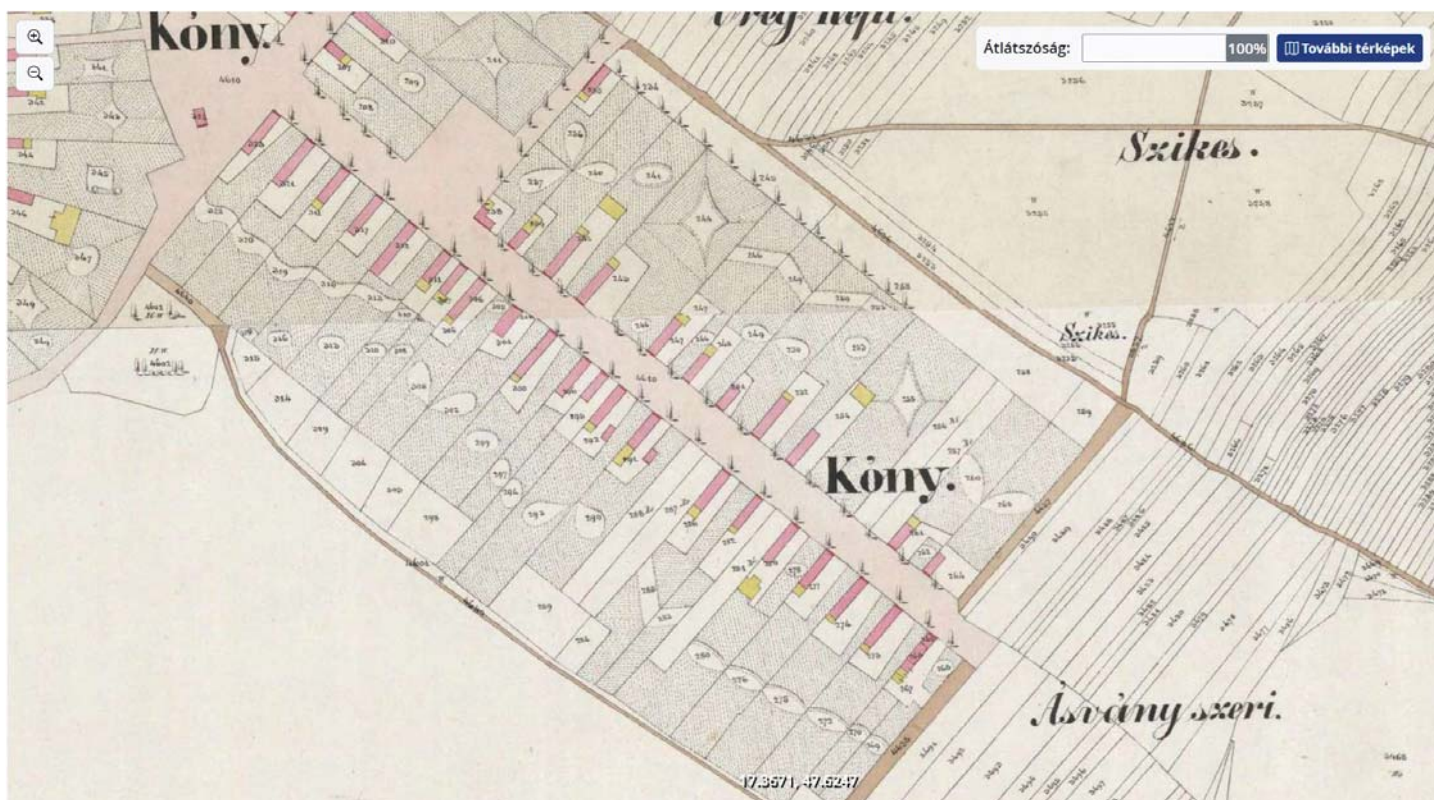
tulajdonos / parcellaszám / házszám

Ifj. Dömötör Imre / 323 / 216
Enzsöl Márton / 321 / 215
Finta József / 318 / 214
Kovács Illés / 317 / 213
Dombi Mihály / 312 / 212 (Ükapám)
Nemes Imre / 313 / 211/A
Nemes Péter / 307 / 211/B
Muzsai Márton / 306 / 211
Dobai József / 301 / 210
Kovács Mihályné / 300 / 209
Cseresznyák Mátyás / 296 / 208/A
Cseresznyák János / 295 / 208/B
Czakó János / 292 / 207
Kiss Péter / 291 / 206
Dömötör Imréné / 284 / 205/1 üres
Kiss Péter / 287 / 205/B üres
Szabó Pál / 287 / 205/B
Takács Mihály / 282 / 204
Czakó Jánosné / 281 / 203/A üres
Czakó József / 279 / 203/B
Bertalan György / 277 / 202
Cseresznyák István / 274 / 201
Magyar Antalné / 273 / 200
Kiss György / 265 / 199/A
Takács József / 260 / 199/B

Kossuth utca a Tájháztól (egykori Csillag-ház) BAL OLDAL

tulajdonos / parcellaszám / házszám

Böröczki József / 164 / 151 (Összeépülve A 163-mal)
Horváth Ferenc / 165 / 150
Finta János / 166 / 149
Ismeretlen / 167 / 155
Temető
A Temetőt követően nincs ház egészen a Petőfi utcáig, ahogy ma sem.
A Petőfi utcát követően nincs ház a Sírtóig (mai Kápolna utca)
Kápolna utcában:
Cseresznyák Elek / 235 / 186
Kápolna utcától lefelé:
Cseresznyák József / 238 / 187
Bertalan Mihály / 239 / 188/A
Erdélyi János / 242 / 188/B
Cseresznyák Mihályné / 243 / 189
Takács Péter / 247 / 190 (Ükapám)
Dömötör János / 248 / 191
Bertalan András / 251 / 192/A
Kovács Elek / 252 / 193
Meleg Andrásné / 254 / 194
Enzsöl György / 256 / 195 üres
Szabó István / 257 / 196 üres
Papp Józsefné / 261 / 197
Kovács Mihály / 264 / 198

Petőfi (Kereszt) utca a Kossuth utcától
 JOBB OLDAL

tulajdonos / parcellaszám / házsám

Németh György / 207 / 185

Meleg András / 210 / 184

Bertalan János / 212 / 183

Dobai András / 215 / 182

Bertalan János / 221 / 181/B

Bertalan Mihály / 222

/ 220 közös ház, hosszában

Kiss János / 223 / 180 (üknagyapám)

Czakó János / 226 / 179/B

Meleg Illés / 227 / 179/A üres

Czakó István / 229 / 179

Czakó István / 230 / 178 üres

Petőfi (Kereszt) utca a Kossuth utcától
 BAL OLDAL

tulajdonos / parcellaszám / házsám

Meleg Elek / 206 / 172

Kertai István / 201 / 173

Bertalan Imre / 200 / 174/A

Kiss Ferenc / 194 / 174/B üres

Kiss Mátyás / 193 / 174/I üres

Meleg Imre / 189 / 175

Németh Ignác / 188 / 176

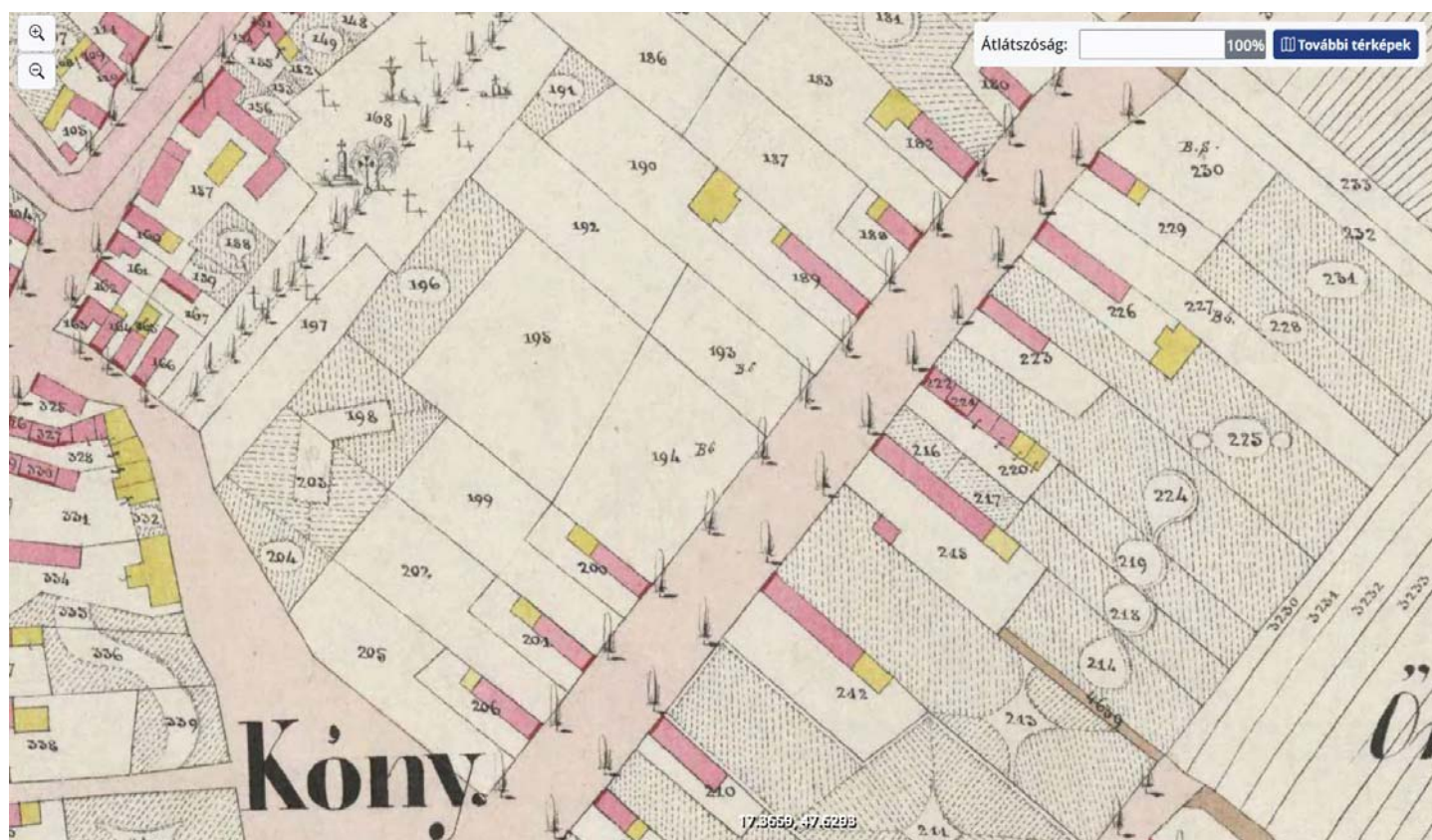
Dömötör Ferenc / 182 / 177

Aller Mihály / 180 / 178/A

Dömötör Mihály / 179 / 178/B üres

A Petőfi utca addig tartott, ahol ma az óvodához vezet az út.

Enzsölné Aller Piroska

Köny az 1944. szeptember 28-i bombázás után

A képen Karácsony Rezső látható, aki a felvétel készültekor 10 esztendő volt. A fotó Dömötör Sándor Kossuth Lajos 38. szám alatti telkének szélén készült. Az amerikai nehézbombázók 1944. szeptember 28-án Győrt bombázták és egy visszafelé tartó repülőgép engedte ki bombaterhét Köny fölött. A bombázók ugyanis nem szállhattak le úgy, hogy robbanóanyag maradt a gépen, mert az veszélyeztette a landolást és a reptéren lévő többi gépet. Épp ezért az ilyen megmaradt bombákat lakatlan terület fölött szokták kidobni, jelen esetben viszont Könyra is hullott néhány. Erről a bombázásról Kovács Ferenc emlékeit az Utca-név-sor rovatunkban olvashatják, míg a másik nagy, éppen 80 évvel ezelőtti december 22-i bombázásról ugyancsak jelen lapszámunkban olvashatnak emlékező írást.

Utca-név-sor

KOSSUTH UTCA, KÁPOLNA UTCA

Előző lapszámunkban új rovatot indítottunk, melyben Kóny utcáit járhatják végig velünk a kedves olvasók. A rovat – sőt a melléklet – felépítése a következőképpen alakul: először röviden olvashatnak az utca névadójáról. Ezután képzeletben bebarangolhatják az adott utcát, és megismerhetik annak régi és mai épületeit, műemlékeit, különleges helyszíneit, lakóit. Ezt követően pedig megismerkedhetnek olyan lakosokkal, akik ténylegesen az utcában születtek, és így emlékeznek a régi időkre.

AZ UTCA NÉVADÓJA: KOSSUTH LAJOS

Kossuth Lajos (Monok, 1802. szeptember 19. – Turin, 1894. március 20.): államférfi, a nemzeti függetlenségért, a feudális kiváltságok felszámolásáért és a polgári szabadságjogok biztosításáért vívott küzdelem legnagyobb alakja. Birtoktalan köznemes családból származott. 1823-ban ügyvédi vizsgát tett Pesten. 1832 végén került a pozsonyi országgyűlésbe, itt szerkesztette az Országgyűlési Tudósításokat (1832–36), majd a Törvényhatósági Tudósításokat (1836–37). Lapját hamarosan betiltották, őt magát 1837-ben letartóztatták és 4 évi fogságra ítélték. 1840 májusában szabadult, és 1841 januárjában megindította a Pesti Hírlapot. Innen 1844 derekán a kormányzat eltávolította, ekkortól a kezdeményezésére alakult Védegyelet folyóiratába, a Hetilapba írta cikkeit. Kezdeményezője lett az osztrák iparcikkek ellen bojkottot hirdető Védegyeletnek (1844). Az 1847 őszi országgyűlésen Pest vármegye követe lett, és az ellenzék vezéréként lépett fel.

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc alatt a Batthyány-kormányban pénzügyminiszter lett. Július 11-i beszédével elérte a haza védelmére szükségesnek tartott 200 ezer újonc és 42 millió Ft megajánlását. Szeptember 6-án elrendelte az első magyar bankjegyek kibocsátását, ezek voltak a Kossuth-bankók. A Batthyány-kormány lemondásával a hatalom a Honvédelmi Bizottmányra szállt, amely Kossuthot választotta elnökévé. Kezdeményezésére mondta ki Debrecenben az országgyűlés 1849. április 14-én a Függetlenségi Nyilatkozatban a Habsburg-ház trónfosztását. Kossuth Lajost ugyanakkor kormányzóvá választották. 1849. augusztus 11-én átadta a hatalmat Görgey Artúrnak, aki röviddel ezután Világosnál az orosz cár előtt letette a fegyvert.

Kossuth több ezer társával török földre menekült. Később a kisázsiai Kiutahiába internálták, majd 1851-ben Angliába utazott, ahol a tömegek ünnepelték, akárcsak az 1851–52-i amerikai útján. 1852 nyarán Londonban telepedett le, kapcsolatot tartott fenn a külhoni emigráns körökkel. Az 1859-i osztrák–olasz–francia háború előkészítése idején III. Napóleon és Cavour kilátásba helyezték Magyarország felszabadítását, így Kossuth Teleki Lászlóval és Klapka Györggyel megalapította a Magyar Nemzeti Igazgatóságot és megindította a Magyar Légión szervezését. III. Napóleon azonban váratlanul békét kötött Ausztriával, így Kossuth tervei füstbe mentek. A hazai és szomszédos testvérepekkel való összefogás gondolatát, a Duna-konföderációra vonatkozó 1862-es tervében fejtette ki.

Olaszországból – ahová 1861-ben átköltözött – küldött üzeneteiben, többek között a Deákhoz intézett híres 1867-es Cassandra-levéliben, óvta a nemzetet a Habsburgokkal való megalkuvástól. Irataim az emigrációból címmel közrebocsátott három kötete, az emigráció 1859–62 közötti tevékenységéről számolt be. 1889-ben elvesztette magyar állampolgárságát, ami a nép széles körében felháborodást váltott ki; a városok és községek hosszú sora díszpolgárrá választotta. 1894-ben a budapesti temetése tömeges tiltakozás volt a Habsburg uralom ellen.

(A Kápolna utcának nevet adó épületről a Kossuth utca adott szakaszánál olvashatnak.)

KOSSUTH UTCA A CSILLAG-SAROKTÓL A SÍRTÓIG

A Kossuth utca és napjainkban már Kápolna utcának nevezett „Sírtó”, az „Újfalu” részei a Petőfi utcával együtt, melyet majd egy későbbi számunkban barangolunk be. Az „Újfalu” elnevezés oka ugyanaz, mint az „Újtelep” esetében: nem szerves fejlődéssel alakult ki a falurész, hanem ez volt a település első tervezett területe, melyet telekkimérésekkel

alakítottak ki. Ez valamikor a 19. század közepe táján történhetett, mert az 1830-as, 40-es évekből származó Első katonai felmérés térképén még üres a terület, míg az 1857-es kataszteri térképen (ahogy ezt jelen számunkban a Kóny múltja rovatban is láthatják) már ott van mindhárom utca nyomvonala a máig jellemző hatalmas telkekkel és házakkal körülvéve. A Kossuth utca elején jobb oldalt a mai iskolai Étkező (az egykori régi Óvoda), bal felől pedig a Tájház (egykori Csillag-ház) található; ezekről előző cikkünkben már olvashattak. Baloldalt a Tájház mögött található a temető, mely a környéken szokatlan módon lényegében a falu közepén helyezkedik el. Ennek oka – ahogy az a történelmi térképeken is követhető – az, hogy a település az idők folyamán lényegében körbenőtte a temetőt. A temetőben őseink sírjai mellett két fontos helyi emlék is található. A temetőkereszt és az elhunyt plébánosok emlékműve, melyek egymás mellett állnak, és a temető közepe táján találhatók.

Mindkét emlékművet 1964 után Temesi Antal atya állíttatta, aki 1964 és 1981 között volt a település plébánosa. A nagykereszt egy régi

kereszt mészkőből épült talapzatára került. A falu elhunyt plébánosainak emlékműve, melyen Jézus Krisztus szerepel gyermekekkel és bárányokkal, az Evangéliumot idézi: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, mert ilyeneké a mennyek országa. Az emlékmű felirata: ELHUNYT

PLÉBÁNOSAINK EMLÉKÉRE: KRUCHINA FERDINÁND 1812-1851, GÖNCÖL LÁSZLÓ 1801-1872, NAGY GYÖRGY 1837-1895, HOFFER JÓZSEF 1837-1917, KESZTHELYI GYULA 1883-1965

A másik fontos emlék a ravatalozónk, azaz a Szent Antal temető-kápolna. Az épületet 1922-ben építtette Bogár János és neje Letenyei Rozália. (Az ő emléküket őrzi a kápolna falán található tábla: HÁLÁBÓL, HOGY PORAIK HAZAI FÖLDEN PIHENHETNEK. ISTEN DICSŐSÉGÉRE ÉS SZENT ANTAL TISZTELETÉRE EMELTETTÉK E SZENT HAJLÉKOT BOGÁR JÁNOS+ 1928 ÉS NEJE LETENYEI ROZÁLIA+ 1934). A kápolna szép üvegablakait 1924-ben Ligeti Sándor mester készítette. 2002-ben történt meg nagyobb szabású felújítása, ekkor az ablakok is fel lettek újítva Hefter László győri üvegművész által, majd 2009-ben kapta meg az esztétikus előtetőt. A kápolna falán még egy emléktábla található: BORSODI LAJOS ESPERES PLÉBÁNOS EMLÉKÉRE, AKI 1989-2002-IG KÓNY KÖZSÉG PLÉBÁNOSA. TALÁLKOZUNK AZ ÖRÖK ÉLETBEN, KÓNYI HÍVEI. Borsodi Lajos atyáról a Kónyi Falunapok emlékei 1990-2019 című kötetünkben írtunk:

„Borsodi Lajos plébános, esperes 1951. február 3-án született Nyúlón. 1976. június 6-án szentelték pappá Győrben. 1989-től haláláig kónyi plébános, esperes, 1990-1994-ig önkormányzati képviselő. Jelentős szerepet vállalt a kónyi verbunkos hagyományok felélesztésében, később harmonikajátékával rendszeresen kísérte a táncosokat. Plébánossága idején újították fel a plébániát és a Sírtói kápolnát. 2002-ben hunyt el.”

A kápolna másik különlegessége, hogy tornyában egy olyan lélekharang található, amely Ferenc pápa áldását hordozza. Bár ennek történetét már többször megosztottuk olvasóinkkal, olyan szép és fontos esemény községünk történetében, hogy nem árt ismét felidézni. A Kónyi Kisbíró

2015. decemberi számában a következő felhívás jelent meg: „Akikért a harang szól... A harangszó a híreket vitte, a lélekharang szerettünk eltávozását tudatta a falu lakóival. Kónyban is régi idők hagyománya, melyet tiszteletben tartunk és megőrziünk. Szólaltassuk meg a lélekharangot mindenkiért! Önkormányzatunk polgármestere, Aller Imre és alpolgármestere, Szalánczy Zsolt gyűjtést kezdeményeznek egy mindenkiért megszólaló harang elkészítésére, melyet a temetői kápolna tornyában kívánnak elhelyezni. A 2015. évi képviselői keretüket erre a célra ajánlják fel és kérik Kóny község lakosait, amennyiben egyetértenek a kezdeményezéssel támogassák azt...”

A gyűjtés hatalmas lendülettel indult meg, így a 2016. márciusi lapszámban már arról számolhattunk be, hogy 1 090 000 forint gyűlt össze, és a harang elkészítését megkezdte Gombos Miklós órbottyáni harangöntőmester. 2016. augusztusában a Falunapra pedig igazán különleges borítóval és cikkekkkel jelent meg a helyi újság; a címlapon ugyanis maga Ferenc pápa látható az elkészült haranggal, amint megáldja azt. Henczel Szabolcs atya közreműködésével, Georg Gänswein érseknek a Pápai Ház prefektúra-vezetőjének, valamint dr. Németh Lászlónak, a Római Szent István Ház rektorának, olaszországi magyar főlelkésznek köszönhetően ugyanis a lélekharang eljutott Rómába, egyenesen Őszentsége színe elé. 2016. augusztus 2-án a kónyi delegáció (Aller Imre, Szalánczy Zsolt és Henczel Szabolcs) elindult Rómába, ahol másnap, augusztus 3-án 10 órakor Ferenc pápa audienciáján fogadta őket, és személyesen áldotta meg az új harangot. Az Önkormányzat és a kónyiak nevében ajándékot nyújtottak át Őszentségének, egy Bibliatartó mappát, melyet a kónyi születésű népi iparművész, Tóthné Szalai Vali készített, egy fotóalbumot a kónyi templomról és kápolnáról, valamint egy kónyi templomot ábrázoló üveg grafikát.

A harang toronyba emelése és megáldása 2016. augusztus 13-án, a 27. Kónyi Falunapon történt meg. A harangot ekkor a történelmi egyházak képviselői (Brezina Balázs, Kóny akkor új plébánosa, Farkas Ervin evangélikus és Erlitz Anita református lelkészek) áldották meg. Az ünnepélyes beemelés után először szólalt meg a lélekharang minden eltávozott kónyi lelkéért, különösen azokéért, akikért a falu templomának harangja nem szólhatott. Az ünnepélyen egy harmadik táblát is lelepleztek, rajta a következő szöveggel: A KÓNYIAK ÉS A FALUNK SORSÁT SZÍVÜKÖN VISELŐK ADAKOZÁSÁBÓL KÉSZÜLT FERENC PÁPA ÁLTAL MEGÁLDOTT LÉLEKHARANG FELAVATÁSÁNAK EMLÉKÉRE, HÁLÁVAL TARTOZVA E SZENT HAJLÉK ÉPÍTŐINEK KÓNY 2016. AUGUSZTUS”

A temető után az úgynevezett „Sétatér” kezdődik, ahová még a kilencvenes években játszóteret épített az önkormányzat. Jobb felől a jelenleg virágboltként üzemelő épület mely régen a téész mázsaháza volt, bal felől pedig a napjainkban állatorvosi rendelőként működő épület, a tejcsernok volt. Ide hordták a falu és természetesen a Kossuth utcában nagy számban tartott tehének tejét a gazdálkodók minden reggel és este. A 1990-es évek elejéig ugyanis olyan nagy számú szarvasmarha volt a faluban, hogy két gulya hajtott ki. Az egyik az Újtelepről, valamint a Kossuth és a Petőfi utcákból az „Új Gularít”-re. A másik gulya a Paptag és a Kisutca állatait terelte a Hanyba. Szép gyermekkori emlékem maradt, mikor a gulyás, akkoriban éppen Vincze Jóska, karikás ostort csinált nekem, és az is, mikor minden reggel, kihajtás után a környékbeli öregek kitelepedtek a házaik elé az ottani padokra, és megbeszélést ügyes-bajos dolgaikat.

Ha tovább haladunk, jobboldalt rögtön az első házban jelenleg egy kisbolt működik: ez régebben a község patikája, majd az első takarékszövetkezet volt. A Petőfi utca elejével szemben találjuk az egykori „Zsivány kocsmá” előtt a Banneuxi Mária emlékművet. Két érdekességet említenék meg a helyszínnel kapcsolatban. Az egyik, hogy az 1857-es kataszteri térképen kiválóan látszik: annak idején itt kezdődtek a Kossuth utca mai páratlan oldalának házai, a szobor mögül pedig egy út indult ki az Öreg utca (ma Rákóczi utca) felé, és a most Rákóczi utca 68-as számú ház mellett ért ki. A másik érdekességet Benczik Józsefné Szári Berta korábbi visszaemlékezéséből tudjuk: a múlt század húszas, harmincan éveiben itt volt az édesapja kovácműhelye. Berta néni így mesélt erről a 2014-es Szemelvények Kóny múltjából II. című könyvünkben: „Az én apám és a nagyapám is kovácmester volt. A kovácműhely ott volt, ahol most a Mária-szobor áll. Apám zömmel a gépekhez értett, cséplőgép, traktor, abban az időben azzal ment a cséplés. Volt egy társulás, úgy hívták a gazdák társulata, és azoknak a tulajdonában volt egy cséplőgép meg egy traktor. Arra is emlékszem, hogy azt a Ford traktort hogyan gondozta. Még törője is volt a gazdakörnek, amivel magokat, például lucernát törettek, úgy mondták, hogy török, abból volt a lucernamag, amit értékesítettek. A kovácmesterség jó kenyeret adott, és amit apám ezekkel a gépekkel dolgozott, az megadta az egész évi kenyeret (...) A másik munka, ami kenyeret adott, a lapos vas élesítése volt. A régi ekékhez volt egy vas, ez volt beállítva az ekébe, amit húzott a ló, és ez fordította a földet. Ha két napig szántottak vele, bizony már élesíteni kellett, és este hozták, hogy Szári bácsi, holnapra kellene! »Jól van, reggelre kész lesz« – mondta édesapám.

Egy nyitott szín alá tette ki a megélesztett vasakat. Mindenki tudta, melyik az övé, nem is láttuk sokszor, csak elvitték. Ezt is irták, jegyezték nagyapámék, és ezért is gabonát kaptak. Aztán mikor vége volt a szezonnak, a cséplésnek, mentek a gabonáért, a »vasélesztésiért«: így mondták, ez volt a vasélesztési búza.”

Maga a Banneux-i Mária emlékmű ugyancsak fontos és régi emléke községünknek, bár az

oszlopon álló Mária-szobor nem olyan régi. „A Kossuth utca 3/a számú épület előtt műves vaskerítéssel körülvett 5.8 méter magas szobormű áll. A szokatlan magasságot kettős toszkán oszlop közbeiktatásával érte el tervezője. A Mária szobor helyén eredetileg egy »Immaculata« (Szűz Mária szeplőtelen fogantatására utaló emlékmű, a művészetben általában a kígyóra taposó asszony alakjában szokták ábrázolni. A szerk.) szobor állt, melyet Bertalan Mihály kónyi gazda állíttatott 1780-ban. A szobrot 1825 körül egy szelvéssz elpusztította. Hoffer József plébános javaslatára 1900-ban új szobormű készült Hild Lipót soproni kőfaragómester műhelyében. Ekkor Mária alakját állították az oszlop tetejére, mely az évek során megsemmisült. Az emlékmű talapzatát és tartóoszlopát 1993-ban Szabó József műkőkészítő mester felújította, és arra helyezte el a Banneux-i Mária szobrot, melyet Dobai Sándor kónyi származású atya adományozott a falunak, és az időjárásnak ellenálló anyagból készült. (Banneuxi Mária egy Miasszonyunk jelenés, mely Belgium Banneux falujában történt. 1933. január 15. és március 2. között nyolc alkalommal jelent meg Mariette Becon 11 éves kislánynak. Szűz Mária a »Szegények Szűzanyjának« nevezte magát. Hófehér ruhában, fátyollal, derekán kék övet viselt, lábán rózsza volt látható. A szerk.) A talapzaton olvasható feliratok: MAGYARORSZÁG VÉDASSZONYA KÖNYÖRÖGJ ÉRETTÜNK. ÁLLÍTTATTA BERTALAN MIHÁLY 1780-BAN. FELÚJÍTVÁ 1993-BAN A SZŰZANYA SZOBROT DOBAI SÁNDOR BELGIUMI MAGYAR ATYA ADOMÁNYOZTA.” – olvashatjuk a műemlékről Nagy István Rábaközi emlékművek II. kötet Ikrénytől Rábasesig, Rábaközi Helytörténet-kutatók Társulata kiadványa, 2018. kötetében. (A többi emlékműhöz kapcsolódó adatokat is ebből a műből, valamint Nuser Erika Építésztechnika BSc szakdolgozatából vettem. Cs. G.)

Továbbhaladva az utcában balról a második ház alsó szintjén a kilencvenes évek elejétől kisbolt működött, míg jobb felől több, szépen karbantartott régi házat is megtekinthetünk. Bal oldalt aztán hamarosan újabb kereszteződés következik, melyet a köznyelvben csak Sírtóként emlegetnek.

KÁPOLNA UTCA (SÍRTÓ)

A Kossuth utca 6-os számú ház mellett volt egykor a Sír-tó, mely hasonló vízgyűjtő volt, mint jelenleg a Kerék-tó vagy a Vásártéri-tó, csak nyilván kevésbé kiépített. A víz mellett egy út indult az úgynevezett Szikes irányába, emellé építettek annak idején három házat, amit aztán 8-cal, 10-zel és 12-vel be is számoztak a Kossuth utcába. A nyolcvanas évekig ezzel nem is volt probléma, akkor azonban egyre több ház kezdett beépülni a Sírtóba, amik értelemszerűen e három szám mellé megkapták az ábécé betűit. A helyzet a 2020-as évekre vált kezelhetetlenné, amikor lett olyan ház is, mely a 10/O házszámot kapta. 2022-ben döntött úgy a Képviselő-testület, hogy önálló nevet ad az utcának, azt az ott lakók döntésére bízták, hogy a Kápolna vagy a Fejérvöly utcában szeretnének lakni. Amint látható, ők végül a Kápolna név mellett döntöttek, és ezzel egyébként a legkönnyebben azonosítható utca lett, mert a sarkon ott áll a névadó Sarlós Boldogasszony kápolna.

A levéltári adatok alapján Kiss Erzsébet 1829-ben tett alapítványt egy, a Fájdalmas Szűzanyához címzett kápolna felépítésére. Ez az épület azonban az 1849-es nagy kónyi tűzvészben elpusztult. 1860-ban azonban Kiss Erzsébet unokái úgy döntöttek, nagyanyjuk emlékére ők is áldoznak a köznek és az egyháznak. Egy plébániai bejegyzés alapján az új kápolna „Bertalan János és nőtestvérei által 1860-ban állíttatott, ugyanez évi november hó 17-én püspökileg helyben hagyatott. A nevezett család által adományozott alapítványi tőkéje tesz 21 forintot, oly kötelezettséggel letéve a kegyes adományozók által, hogy míg ők élnek, addig önként elvállalják a kápolna összes költségeinek viselését.” A kápolna tornyába később harang is került, mely a hagyomány szerint azóta megszólal az eltávozó utcabeliekért, akármilyen messze is szakadtak a Kossuth utcától.

A Kossuth utcaiak a történelem folyamán mindig is megbecsülték és magukénak érezték a Sírtói (vagy ahogy a környéken emlegetik Sírtaí) kápolnát. A 1980-as években, a templom felújításakor itt tartották a szentmisét, illetve később Dobai Sándor kónyi születésű, Belgiumban szolgáló pap, a Benelux államok magyar főkonzulja, felelevenítette a Sárlos Boldogasszony-napi aratóeszköz-áldást. A hagyomány szerint a hívek a „Kereszt utcával” (Petőfi utca) szemben, a fentebb már bemutatott Mária-szobornál gyülekeztek, majd imádkozva a kápolnához vonultak, ahol szentmisén vettek részt. Utána megáldották az aratóeszközöket és egy kéve gabonát. A kápolna legutolsó felújítására 2020 és 2022 között került sor, így az egyházmegye és az önkéntes felajánlók támogatásának köszönhetően ismét régi fényében ragyog az épület.

A Sírtói kápolna falára a 2019. évi Falunapon felhelyezésre került Fejérvöly István érsek emléktáblája, melynek felirata: Fejérvöly István, (Köny, 1522.– Pozsony 1596.) esztergomi érsek, királyi helytartó. Köz-

ségünk nagy szülőte emlékére állíttatta Köny Község Önkormányzata 2019-ben. Fejérvöly 1559 és 1563 között győri kanonok és székesegyházi főesperes, aki az iskolaügy fejlesztésével tűnt ki. Gregorián Pál püspökkel együtt a káptalan iskolája számára megszerezték a kihalt johanniták kónyi birtokát. Miksa magyar király pannonhalmi főkommandátorrá, majd később bakonybéli és a dömlöki apáttá nevezte ki. A tűzvész által elpusztított pannonhalmi monostort úgy tudta helyreállíttatni, hogy az apátság birtokait elzálogosította. Egyes vélemények szerint elhordatta, más vélemények szerint megmentette a monostori könyvtár anyagát.

1571 és 1573 között knini címzetes püspök, 1572-től veszprémi megyés püspök, 1579-től királyi alkancellár, 1587-től a pozsonyi magyar kamara elnöke. 1587 és 1595 között nyitrai megyés püspök. 1588-ban királyi helytartóvá nevezték ki, és ezt a tisztséget haláláig megtartotta. Első nagyobb szabású nyomtatott imádságos könyvünk, a Pázmány Péter-féle Imádságoskönyv (Graz, 1606) valószínű forrása, az ő Imádságoskönyve lehetett (Prága, 1594), de ez utóbbi sajnos elveszett, mai példánya nem ismert, csak egy 18. századi utalásból tudunk létezéséről. 1596. július 17-étől november 20-án bekövetkezett haláláig esztergomi érsek, így elmondhatjuk, hogy abban az esztendőben néhány hónapig a király utáni világi és egyházi főhatalom egy kónyi születésű ember kezében összpontosult.

Az utca, melynek másik kijárata a Petőfi utcára nyílik, javarészt új építésű ingatlanokból áll, viszont itt található a 12-es szám alatt a falu egyik legrégebbi lakóháza, ami egykor Kovács Sándoré (Elek Sanyi bácsi) volt. Az itteni életről felesége, az akkor már a 100. életévét betöltött Gizi néni, valamint gyermekei, Varga Mártonné és Kovács Sándor így meséltek lapunk 2015. decemberi számában: „Gizi néni a hat gyermeket nevelte otthon, de be volt íratva a termelőszövetkezetbe is, innen ment nyugdíjba. »A gyerek olyan, hogy belemegy mindenbe, ha engedik. Amikor a Sír-tóba belementek teknőben és beleborultak, akkor egy sár lett a ruhájuk. Ilyenkor jól kikaptak. A ruhákat akkor még kézzel kellett mosni, és a szappant is magunk főztük. El voltak téve mindenféle zsírok, bélzsír, ilyesmi, abba lúgkővet öntöttünk, és addig főztük, amíg jó sűrű lett. Igen jó szappanokat tudtam főzni, tiszták is voltak a gyerekek.»

Aztán jönnek szépen sorban az elmúlt majdnem 101 év emlékei. »Ahol tízen ettek egyszerre, mert a nagyszülők is velünk voltak, ott meg lehetett nézni, egyszerre mennyit kellett föltálatni. Mert a gyerekek mindig jóevők voltak. A kenyérsütés az megint nagy dolog volt annyi személynek, teli volt a kemence, hatot sütöttem egyszerre.« »Mire hazaértünk iskolából – folytatja az emlékezést leánya, Varga Mártonné – addigra már finom illatok voltak, megsült a langalló, a lángos.« »Ez mind nyitott konyhában készült – meséli fia, Kovács Sándor – de ott sohasem a kémény felé ment a füst, hanem az ajtónak. Aztán mikor már nagyobbcskák voltunk, mindig azt mondtuk: szegény anyunak biztos tudórákja lesz, mennyi füstöt kell neki nyelni. De nem lett neki, olyan egészséges, mint a makk. Életében még csak lázas sem volt.« (Életének 103. életévében hunyt el. A szerk.)

A KOSSUTH UTCA A SÍRTÓTÓL A FALUVÉGIG

Továbbmenve a Kossuth utca vége felé, a jellemzően 8-900 négyzetméteres telkeken régi és újabb építésű házak váltogatják egymást. A teleknagyságokból és a régebbi építésű házak mögött hosszán elhúzódó melléképületek számából látszik, hogy ez az utca régebben a jobb módú nagygazdák lakhelye volt. (Kivéve a Petőfi utca sarkától a Kápolna utcáig lévő néhány telek, melyek esetében a régi térképek alapján egyértelmű, hogy a Petőfi utca 2 – egykori Hüccski kocsmá – telkének feldarabolásából születtek.) Ez a tény aztán később komoly bajokat okozott az itt élőknek, mert a rossz emléké 50-es években többeket is kuláknak nyilvánítottak. Erről így mesélt lapunk 2021. decemberi számában az utcában született, és lényegében egész életét ott leélő Dömötör János: „Parasztszaládba születtem, mert akkor még úgy osztá-

lyozták a falusi népeket: kisparaszt, középparaszt, nagyparaszt. Ez utóbbi a Rákosi rendszerben annyit jelentett, hogy kulák (sok föld birtokosa). Mivel nagyapám egy házban lakott velünk, ezért a földjeinket összevonva nézték. Ezt még nehezítette, hogy édesapám testvérei közül kettő pap volt, az egyik Székesfehérváron, a másik Mosonmagyaróváron, egyik nővére pedig apáca, így nem is sima kuláknak számítottunk, hanem reakciós kuláknak. Ez akkor annyit jelentett: »pusztulniuk kell!« a keresztény hitük miatt. Akkor feloszlatták az apácák rendjét, így nagyménem is hazajött hozzánk. Mint a legidősebb gyerekekre, énám hárult sok dolog, mert édesapám gyakran volt börtönben az 50-es években. Például amiatt, mert az udvarunkat rendetlennek minősítette valaki, pedig csak a kislibák voltak ott, és azok a járdára piszkítottak. Erre már azt mondták, rendetlen az udvar, és vitték is édesapámat tárgyalásra, majd börtönbe. A földekre viszont megszabták, hogy hova, milyen növényt kell vetni, szóval ez sem úgy működött, hogy mi mit látunk jónak. Ezek között pedig rengeteg volt a kapásnövény, amibe nekünk, gyerekeknek, igencsak be kellett segíteni.

A megélhetéssel is komoly problémák voltak, de akkoriban még a szeretet értelme is más volt, mert szerettek bennünket. Így lett meg a betevő falatunk, mert, mikor például a boltban nyolcunkra nem kaptunk több kenyert, mint egy negyed kilót – ennyi volt ugyanis a fejadagunk –, sohan, akik bejártak dolgozni Győrbe, hoztak nekünk kenyeret. Mindenféle ellenszolgáltatás nélkül adták nekünk, azt mondták: a gyerekek is nőnek, nehogy éhen pusztuljatok. Ez volt az átkos Rákosi időszak, de szerencsére már régen elmúlt.

János bácsiéktól nem messze, már az utca vége felé lakott **Czakó Flórián**, akit mai napig Kóny legmagasabb kort megélt lakói között tartunk számon, hiszen kis híján megélt századik életévét is. Flóri bácsi így mesélt lapunk 2018. augusztusi számában Kónyban töltött fiatalságáról: „1920-ban születtem. Édesanyám sajnos nagyon fiatalon meghalt, így mi árván maradtunk, és a mostohánk miatt elég szomorú sorsunk lett. El is határoztam, hogy nem maradok itthon, inkább elmegyek inasnak valahova. Mondtam édesapámnak, hogy vigyen el, de ő erre nem volt hajlandó. Aztán Aller sógortól megtudtam, hogy aki Klafszyéknál addig

inaskodott, az lebetegedett. Nem bírta a munkát, mert ez igen nagy strapa volt. Úgyhogy Aller sógor elment Klafszyékhoz, és odaszerezett inasnak, vagyis hentes-mészáros-vendéglőnek tanulhattam. Rengeteg volt a munka, de szerencsére sikerült kihúznom, kiállnom. Bár szinte mindent nekünk kellett csinálnunk, de sose bántam meg, hogy odamentem. Én takarítottam, dolgoztam a húsboltban, mikor pedig ott nem akadt munka, akkor a vendéglőben. Aller János bácsi volt abban az időben a segéd, ő nagyon jó szakember volt, vele vágtunk a húsboltban. Három év után szabadultam föl, és a vendéglőben álltam munkába.”

A ház, ahol Flóri bácsi lakott már majdnem a Faluvégen található, legalábbis az utcában így nevezik a Kossuth utca utolsó száz-százötven méterét. A jobb oldalt utolsó ház előtt, mely nagymamám özv. Horváth Józsefné tulajdona, még látható az egykori „korlát” egy darabja. Ez annak idején egészen a Hanyig ment az „Új Gulaút” mellett, és ezek között terelték le a teheneket a rétre. Az utca végén (ahonnan kiindul ez az út, a Szikesbe menő másik út, és a Rábacsécsénybe vezető földút,) található a Bertalan-kereszt. A 3,65 méter magas díszített végű keresztben Jézus Krisztus töviskoszorús alakja, míg a tartóoszlop fülkéjében az imára kulcsolt kezű Szűz Mária látható. A kereszt körüli terület burkolását Ominger Vince végezte, míg a szobrot körülölelő kerítést Szalánczy József és Lang József készítette. A szobrot legutoljára 2000-ben újították fel, azóta Lang József és felesége gondozzák. Minden esztendőben karácsonykor díszkivilágítást is helyeznek ki a szoborra, ami nagyon széppé, hangulatossá teszi a Faluvéget.

KOSSUTH UTCAI EMLÉKEK

A Kossuth utca esetében az a szerencsés helyzet állt elő, hogy több olyan idősebb ember is van, aki születése óta az utca lakója. A Kossuth utca elejéről és a Sír-tóról édesapám, a 72 éves Csikai László, míg a Faluvégről a 81 éves Kovács Ferenc mesélt.

„Az utca legelején, a régi Óvoda udvarán voltak a község bikaistálló” – mondta el **Csikai László**. „Itt voltak a falu bikái és a kandisznók is. Oda kellett mindenkinek hajtani az anyadisznókat. Ez úgy szokott menni, hogy hátul hajtotta a gazda, a felesége meg előtte rázta a zsomporban a kukoricát. A kandisznók és a bikák viszont akkorák voltak, hogy kiskorunkban nagyon féltünk tőlük. Még az úton is alig mertünk elmenni előtte. A Sétatér elején, abban a házban, ahol most kisbolt működik, először gyógyszerár volt. Emlékszem a patikusra is, egy nagydarab, kopasz ember volt, a falu egyik értelmisége. Később pedig Takarékszövetkezet volt ott. Utána egy üres rész jött, az egykori „Zsvány vendéglő” helye szintén üres volt, ott meg egy időben röplabdapálya volt. Akkoriban működött Kónyban röplabdacsapat is. A pálya mellett egy árok futott, amiben el lehetett menni egészen az „Öreg” (Rákóczi) utcáig.

A Sír-tó gyakorlatilag a szomszédunkban terült el, az volt az utca vízgyűjtője. Sokszor annyi víz volt benne, hogy le akarták vezetni a Hanyba egy árokkal. Ez aztán csak terv maradt, de az is lehet, hogy csak szóbeszéd volt. Éven át állt a Sír-tóban a víz, nagyon ritkán száradt csak ki. Ilyenkor az aljában szoktunk „porozni”. Télen 30-40 centis volt a víz, nyáron persze kisebb. A környék összes lúdja, kacsája itt nőtt föl, és jártak be tojni a – mi csak úgy neveztük – Meleg-kertbe, ami most Szalánczy Zsolt telke vége.

Én például Sír-tóban tanultam meg úszni, mert a Déli részen, a Czakó-ház mellett futott egy mély árok. Az út ugyanis nagyon rossz volt arra, és ástak mellé egy mély árkot, hogy oda folyjon az útról a víz. Abban az árokban tanultam meg úszni, de sokféle játékot is játszottunk. Például vízilovazni szoktunk, ami azt jelentette, hogy volt egy fogó, és akinek már csak a feje volt ki a vízből, azt nem lehetett megfogni. És így kergettük egymást a térdig érő vízben. Bele se merek gondolni, milyen minőségű lehetett az a víz, bár semmi bajunk nem lett tőle.

Nyáron teknőekben szoktunk csónakázni a tavon, egyszer még „vállalatot”, csónakázási együletet is alapítottunk. Mindenkinek volt saját

teknője, és azt ki lehetett bérelni. Szinte minden háznál akadt 2-3 rossz teknő, azokat javítottuk meg. Ronggyal kitömöttük majd szurokkal bekentük az elrepedt teknőket. Ahogy pedig menet közben folyt bele a víz, marékkal mertük ki belőle. Ahol nem volt rossz teknő, ott bizony úgy lopták el a jót. A teknővel egyébként igen nehéz volt csónakázni, gyakran beleborultunk a vízbe. Egyik környékbeli gyereket minden vasárnap kiöltöztették úriembernek, mi meg éppen teknőztünk a Sír-tón, nem akart beleülni, de mi persze rábeszeltük. Természetesen két perc alatt beleborult, beleborítottuk a vízbe. Hazament, átöltözött, aztán addig ment ez, amíg kiengedtek, vagy amíg maradt tiszta ruhája.

A Sír-tó, Kossuth utca felőli oldalán szederfák voltak igen szép, nagy szemű szederrel, amik ki voltak osztva közöttünk, hogy melyik kié. Nyáron azon ücsörögtünk és szedtük a szedret. Amikor pedig a kápolnában mise volt, előtte leráztuk az összes szedret a járdára. A kápolna mellett volt egy híd, nagyobb korunkban az lett az esti gyülekező helyünk. Ültünk a híd fa korlátján és ott bandáztunk. Mikor kisebbek voltunk, esők után hatalmas vízmennyiség szokott összegyűlni, mert két oldalról az árkokból folyt oda a víz. Olyankor el szoktuk tömíteni a híd alját, és a lezúduló víz elkezdte emelgetni a hidat. Ha ezt észrevették a felnőttek, elzavartak bennünket és kilapátolták.

Télen meg a Sír-tó volt a gyülekezőhely a korcsolyázáshoz. Én a régi házunk konyhaablakából pont ráláttam a tóra. Délután mindig leültettek a padra tanulni, de egyik szemem mindig a Sír-tón volt, mert olyan két-három óra felé már elkezdtek szállingózni a gyerekek. Olyankor én is végeztem a tanulással, és „kész vagyok”-felkiáltással már mentem is ki. Aztán sötétedésig, estélig ott voltunk, akkor kiabáltak be bennünket csurom vizesen. Mikulásra mindig befagyott, és nagyon vigyáztunk rá, hogy nehogy feltörjék a jeget, mert akkor nem tudtunk korcsolyázni. Nem mindenki jöhetett ide, mert akkoriban minden falurésznek megvolt a saját tava. Más tavakról csak akkor jöhettek, ha hokimeccsek voltak, amúgy el voltak üldözve.

Amikor kezdett kiolvadni, akkor pedig „lepedőztetni” szoktunk. Akkor már annyira hajlott a jég, hogy ha összekapaszkodtunk és futottunk rajta, mindig dombnak mentünk rajta. Ha pedig teljesen összetört, akkor meg tutajoztunk. Nagy jégtáblákat vágtunk ki, és bottal hajtottuk magunkat. Mikor pedig beleborultunk, valamelyik környező istállóban a tehének mellett szárítottunk, mert olyan nedvesen, bűdösen nem mertünk hazamenni. Szóval ott nőttünk fel, mára pedig semmi sem maradt belőle, csak az emléke.”

Kovács Ferenc a következőket mesélte a Kossuth utca végének életéről: „Itt velünk szemben volt a Muzsai-ház, ott lakot az öreg Muzsai, akit csak „Kisökrösnek” neveztek, ilyen markecoló volt, aki jóban volt a zsványokkal. Innen-onnan elhajtottak egypár tehenet vagy akármit, a gazda meg ment a „Kisökröshöz”, hogy kap 5-600 pengőt, csak mondja meg, ki vitte el. A zsványok meg annyira becsületesek voltak, hogy vissza is hajtották az állatokat az 500 pengőért, aztán jöhetett a következő áldozat.

Az utca végén az utolsó előtti telek egy akácós volt, annak a közepében meg volt egy magtár. Abban volt valami lakhatási lehetőség is, mert ott élt egy Kovács János nevezetű rokonunk. Csak Egyenes Jánosnak hívták, biztos azért, mert jó tartású volt. Ő öreglegény volt, aztán kihalt onnan, és nehezebb időkben a háború után odaköltöztették „Sánta Márit”, meg egy „Jéger Örzse” nevezetű öreglányt. Mikor pedig már majdnem rájuk dült az a magtár, akkor elköltöztek a mostani Ágoston-bolt helyére. Emellett az akácós mellett volt az én dédszüleim, Kovács Mihály és Bertalan Terézsinék a háza, amit 1852-ben építettek. Nekik 14 gyermekük volt.

Imre testvérem háza helyén egy hosszú ház állt, középen bejáratlalt, ezt kereszthajlításosnak hívták annak idején. Utána következett a Bertalan Gábor- Kovács Teréz -féle ház, amit 1944 szeptemberében lebombáztak. Egészen véletlenül itt dobálta le egy megsérült amerikai bombázó gép a bombáit. Állítólag aztán valahol a Csiligás-tagon landolt, a darabjait még gyerekkorunkban mi is láttuk. Akkoriban még ott, ahol most Imre bátyám lakott, élt az édesapám és édesanyám. Apám egyszer azt mondta anyámnak rólam: »Te anyus, olyan álmodtál, hogy ez a gyerek annyira szenvedett, fogtam egy kést és elvágtam a torkát, annyira sajnáltam. Úgy vigyázzál erre a gyerekre, mint a szemed fényire, akármi van.« Ezután Bertalan Gáborné, anyámmal beszélgetett a házunk előtt, amikor meghallották a bombázást. Terézi mama mondta is, hogy ő haza megy. El is indult, de a házba már nem jutott be, mert a főbejáratnál keresztülesett egy stokedlin, és akkor csapott be a bomba. Alatta a macska épen maradt, Terézi mama meg ott a helyszínen meghalt. Anyám engem összekapott a babakocsival és bevitt a szobába, szóval tőlem olyan 7-8 méterre robbant föl az a bomba, de mi a házban voltunk. Állítólag az egész mennyezet megemelkedett, mert ki lehetett látni a stukatúránál.

Gyerekkoromban ez egy nagyon jó, élhető környezet volt, egyforma foglalkozású, gondolkodású parasztemberek laktak erre. Nem volt gyűlölködés, mindenki beírte azzal, amit kapott az őseitől. Pedig a háború után nem kevés terhet kellett viselni, élelmiszerhiány volt. Mindkét oldalról volt beszolgáltatás annak idején, tehát nem csak a Rákosi, de a Horthy időkben is. Háború volt és azt finanszírozni kellett valamilyen formában. Ki volt írva egy papírra, hány darab marhát vagy akármit kell leadni és azt olyan gondossággal kell tartani, mintha a magunké lett volna.

A Rákosi-korszakban ettünk mi mindent emiatt, kölest, takarmányröpát. A krumpli az egy csodálatos eledel volt, és a káposzta is, mert ezekből nem nagyon volt beszolgáltatás. Tartani kellett disznót, mert zsírleadás volt, húsleadás, tyúkot, mert tojásleadás volt. Így aztán például annak ellenére, hogy tartottunk sertést, disznóhúst évekig nem ettünk. Nagyon érdekes viszont, hogy nyúlleadás nem volt. Így aztán azt mi, gyerekek is tartottunk, hétvégén fejbe kőlintottunk egyet-egyet és lehúztuk a bundáját. Azt szalmával kitömtük, felakasztottuk, kiszájtottuk, és mikor jöttek a toll-bőr kereskedők, azoknak eladtuk.

Szórakozásunk az nem nagyon volt, az állatokat kellett hajtani, legeltetni a libákat. Mentünk ki a „Han”-ba, akkoriban úgy mondták. Ott aztán elgazemberkedtünk, csináltunk sípokat, halásztunk. Volt olyan, hogy a Hany egész télen víz alatt volt, tavasszal meg visszahúzódott a víz az árkokba, olyankor marékszám lehetett szedni a halat. Se horog, se semmi nem kellett. Akkor jó világ volt, mert ehattunk. A szegény ember tehene volt a kecske, azt is tartottunk. Mivel pedig kecsketejet nem szabadott beszolgáltatni, csak tehéntejet, az a miénk maradt. Azóta kiderült, hogy egészségesebb is a tehéntej. Hajnal 3-kor már el kellett menni a boltba, hogy jusson egy darab kenyér. De volt, hogy a boltos azt mondta: nektek nem kell kenyér, ti parasztok vagytok. Csak azt nem tudta, hogy anyai élelem sincs otthon, mint a legszegényebb embernek a „Kisutcán”. Ilyen volt az életünk akkoriban.

Csikai Gábor

Ünnepi megemlékezés, 1956-os forradalom és szabadságharc

Köny Község Önkormányzata 2024. október 22-én 17 órakor az IKSZT-Faluházban tartotta az 1956-os forradalom és szabadságharc 68. évfordulójának tiszteletére megrendezett községi megemlékezést. A település lakosai azért gyűltek össze, hogy közösen emlékezzenek meg 1956 hőseiről és mártírjairól, a helyi, környékbeli forradalmárokról és az állam akkori vezetőiről, akik közül sokan életüket is áldozták a magyar szabadságért. Az ünnepség nyitányaként közösen elénekelték a Himnuszt, majd Szalánczy Zsolt alpolgármester köszöntője következett, aki John Foster Dulles amerikai külügyminiszter 1956. október 27-én a dallasi világpolitikai tanács ülésén elhangzott szavaival kezdte megemlékezését: „A hazafiság szelleme, valamint az egyének gondolati és lelkiismereti szabadság utáni vágya, a saját élet alakításához való jog olyan erők, melyek belülről ráják és végül letörnek a szolgaság bilincseit. Napjainkban ezen igazság drámai jeleit tapasztalhatjuk. A hősi magyar nép a Vörös Hadsereg páncélosainak halált osztó tüzével száll szembe. Ezek a hazafiak magánál az életnél is többre becsülik a szabadságot. És minden a szabadságot békében élvező ember ünnepélyes kötelessége, hogy minden igazán hasznos eszközt megragadjon, hogy ne hiába haljanak meg a szabadságért életüket feláldozók.»

Ma, 68 év távólából visszatekintve is pontosan láthatjuk, hogy az amerikai politikai helyzetértékelése tökéletes volt, és az e napot követő október végi, november eleji időszakra még inkább igaz lett. Valóban az ilyen ünnepeken döbbenünk rá, hogy a mi égtájunkon nemcsak a természet, hanem a történelem is négy évszaktól áll, és nekünk, magyaroknak különösen szomorú őszök és hosszú, hideg telek jutottak osztályrészül. Nekünk az október 6-án az aradi dombok felől hallatszódó varjúkárogás jelzi az ősz beálltát, november 4-én pedig a szovjet tankoszlopokkal érkező hideg szibériai fuvallat a tél könyörtelen betörését.

És ilyenkor nehéz elhinni, hogy volt, mikor melegen sütött a nap, kéken ragyogott az ég és lágy szellő csalogatott a szabadba. Pedig 1956-ban alig két hét alatt élhették meg mindezt, 13 nap alatt köszöntött hazánkra a tavasz, majd sodródott őszbe a forradalom, hogy pár hét leforgása alatt következzen be a tél, hó és halál.

Már csak a legidősebbek tudják felidézni azt a csodálatos érzést, hogy milyen volt a félelem nyomasztó sötétségéből kilépni a napvilágra és a börtönének nyirkos levegője után friss, éltető oxigént szívni magukba. A szabadság felemelő érzése hirtelen áradt szét a sanyargatástól elgyötört országban és mozdította meg egyszerre az egész nemzetet: munkásokat és értelmiségieket éppúgy,

mint a város és a falu népét. A reformkor nagyjainak tevékenysége óta, ekkor volt először olyan történelmi pillanat, amikor egy cél által vezérelve összefogott az értelmiség és a munkásság.

A magyar hazafiak szembementek az elnyomó szovjet erővel, és bár harcuk a világpolitikai helyzet és a hatalmas túlerő miatt eleve bukásra volt ítélve, mégis csodát tettek azon a hideg, esős, de mégis forró őszön. Újra fellobbantották a magyar szabadság lángját, és hiába, hogy az oroszok november 4-i bevonulása után 33 éven át hamu alatt volt kénytelen nyugodni, de ki nem aludt soha.

1989-ben a teljes magyar nép szabadon döntött arról, hogy a nyugati világhoz szeretne tartozni, amely 1999. március 12-én a NATO-hoz, 2004. május 1-én pedig az Európai Unióhoz való csatlakozással lett a mindennapok valóságává. Ezzel pedig nem csak az akkori nemzedék álmait váltotta valóra, de az 56-os hősök öröksége is beteljesedett. Nem hiába adták véréüket és akár életüket a magyar szabadság ügyéért, hisz gyermekeik, unokáik már egy szabad Magyarországon élhették mindennapjaikat.

Úgy zajlott ez, ahogy a Bibliai történetben is: bár az egyiptomi fogságból Mózes és kortársai vezetésével indult el a választott nép, de az Ígélet Földjére már csak a következő nemzedék érhetett oda. Épp ezért kell nekünk is úgy cselekedniünk a magyar szabadság ügyéért, hogy az 56-os hősök példáját követjük, de mindvégig tisztában vagyunk vele: lehetséges, sőt inkább biztos, hogy annak gyümölcseit majd csak gyermekeink, unokáink fogják betakarítani. Mégis érdemes küzdeni, mégis érdemes szembeszállni a legnagyobb túlerővel is, hisz mi a modern tudománynak köszönhetően már tisztában vagyunk vele: ha egy pillangó megrepeszt a szárnyát Pekingben, akár tornádót is gerjeszthet Amerikában.

A pesti fiatalok 1956. október 23-án felemelték a szabadság lyukas zászlaját, és az abból keletkezett szélvihar 3 évtizeddel később elsöpörte a hosszú ideig megdönthetetlennek hitt szocialista blokkot. Legyen ez tanulság nekünk is: akármilyen kis dolgot is teszünk a magyar szabadságért, az idővel mindent megváltoztató, mindent felforgató viharra lehet. Ezért emlékezünk meg minden esztendőben a márciusi ifjakról és a pesti srácokról is, és úgy kell megemlékeznünk róluk, hogy mindig fülünkben csengjenek Heltai Jenő szavai a szabadságról: »Nem azért diúlt érte harc, / Hogy azt csináld, / amit akarsz, / S mindazt, miért más robotolt, / Magad javára letarold, / Mert szabadabb akarsz lenni másnál. / A szabadság nem perzsavásár. / Nem a te árud. Milliók kincse az, / Míg több jut egynek, másnak kevesebb, / Nincs még szabadság, éget még a seb. / Amíg te is csak másnál szabadabb vagy, / Te sem vagy még szabad.«

Szalánczy Zsolt alpolgármester úr ünnepi szavai után Újra megszólal a vaskakas - Győr 1956 októberében címmel irodalmi programmal folytatódott a megemlékezés. A tavalyi rendezvényen a kónyi forradalmi eseményeket elevenítettük fel, idén pedig a győri történetekre tekintettünk vissza, mivel azon bizonyíthatóan kónyiak is részt vettek. A műsort korabeli visszaemlékezések és versek alapján összeállította: Csikai Gábor, előadták: Eröss Barbara, Huszár Léna Anna és Valent Dorina. Az ünnepélyt az Erkel Ferenc Énekkar fellépése zárta, vezényelt Veér György karnagy. Az énekkar előadta Dobos Attila: Magyarok világhimnusa, Eugen Suchon: Szülőföldem tája, Zerkovitz-Kulinyi: Az estharang és Guiseppe Verdi: Nabucco című operájából a Rabszolgák kórusa című kórusműveket. A megemlékezés a Szózat eléneklésével zárult.

Cs. G.

Emléktábla az 1944. december 22-i bombázás áldozatainak emlékére

Pontosan 80 esztendővel ezelőtt, 1944. december 22-én érte Kóny történetének legsúlyosabb bombázása. Az esemény szinte beleégett településünk történetébe és az azt át- és túlélők emlékezetébe. Lapunkban és helytörténeti kiadványainkban is többször felidéztek annak a borzalmas estének az eseményeit, most pedig annak kapcsán foglalkozunk vele újra, hogy Márkus Andrásné szül. Kiss Piroska kezdeményezésére emléktáblát állíttatnak az elhunytak emlékére.

A visszaemlékezések szerint a bombázás kora este kezdődött azal, hogy egy Győr irányából érkező repülőgép fényt adó bombákat, úgynevezett Sztalin-gyertyákat dobott le a falu fölött, amitől nappali világosság támadt. Ezután érkeztek a bombázógépek, melyek több helyre a település területén, valamint a Hanyra is bombákat dobtak. Mindenütt lettek áldozatai a támadásnak, mivel a légcsapás több lakóházat is megsemmisített, vagy megrongált, és olyan ember is életét vesztette, aki a Hanyban keresett biztonságot. A támadás 14 áldozatából 11 a Horváth-ház pincéjében lelta halálát. A 65 éves Hegedüs Imréné a Kisutcán, a 18 éves Dömötör Erzsébet a Hanyban, míg a 24 éves Fritz Müller német katona egyelőre ismeretlen helyen hunyt el.

A legsúlyosabb veszteség a Petőfi utca és a Győri utca sarkán lakó Horváth-családot érte, mivel itt a bomba egyenesen a biztonságosnak hitt pincébe, bunkerbe csapott be. Lapunk előző számában erről így mesélt Rigó Lászlóné Papp Erzsébet: „Mikor még a Győri úton laktunk, volt egy karácsonyfánk, aztán azt az ünnep után kiültettük a Szentháromság-szobor kertjébe. Mert akkor még nem úgy volt, hogy veszünk karácsonyfát a boltba. 1944-ben, karácsony előtt a pesti keresztanyámmal el is mentünk oda, hogy kivesszük azt a fát. Be is mentünk Horváth Tihamérékhoz – mert azokkal igen jóban voltunk –, hogy kérjünk egy ást. Aztán nekiláttunk kiásni, de

olyan kemény, fagyott volt a föld, hogy nem tudtuk kiszedni. Nem is emlékszem, lett-e karácsonyfánk akkor éven, de nem hiszem. Horváth néni kiszólt nekünk: »Gyerekek, Győrben légniadó van!« Hát akkor hagytuk a fát, mindent és elindultunk haza. Még akkor utánunk szólt Horváth bácsi, hogy ne menjünk haza, inkább bíjjunk le hozzájok a pincébe, mert az olyan stabil, hogy oda aztán mehet a bomba. De hát kiderült, hogy ha oda lemegyünk, akkor mind meghalunk. Bevágott ugyanis oda a bomba, és egyedül Kertai Jóska élte túl. Az volt a szerencséje, hogy a bolthajtás fölötte nem szakadt le egészen, így bár rádőlt a plafon, de nem ütötte agyon. Mikor hajnalban már híre ment a faluban, hogy micsoda világ volt, az idesapja odament, és kiabált neki: »Jóska, itt vagyok, ne félj, kimentelek!« Gyorsan segítséget hívott, egypár férfit és Jóska ki tudták menteni, de a többiek mind meghaltak. Szerencsénkre mink nem fogadtunk szót, és inkább megindultunk hazafelé”

Erzsi néniék életét minden biznnyal ez a döntés mentette meg, mivel abban a pincében 11-en lették halálukat. Közülük négyen voltak kónyiak, és a lebombázott ház lakói: a 67 éves Horváth Imre kisbirtokos, felesége, az 59 éves Horváth Imréné, unokájuk, a mindössze 1 esztendő Horváth Tivadar és a 19 éves Horváth Artúr cipészsegéd. A pincében (valószínűleg) a házban elszállásolt katonák is ottvesztek: Nagy Mihály 44 éves tatai illetősé-

gű tartalékos honvéd és Ipacs Béla 25 éves jászberényi honvéd, (akiket Kónyban, a temetőnkben helyeztek örök nyugalomra); Szücs József 19 éves ottományi roham századbéli újonc; Szabó Sándor 41 éves mártészalkai kocsis; Nagy János 33 éves budapesti cipészsegéd, honvéd őrzvezető; Fónay Valér 44 éves pécsi hadnagy, villamossági főmérnök és kislia, a 7 éves Fónay Imre.

Az idei esztendőben Márkus Andrásné Kiss Piroska úgy döntött, hogy emléktáblát állíttat a 8 évtizeddel ezelőtti tragédia áldozatainak emlékére. Arról, hogy mi motiválta ebben, a következőket mondta: „Az az érdekes az egészben, hogy Tihamér bácsi (az egyik áldozat, Horváth Imre fia) és felesége, Mariska néni nem rokonai alapon lettek a keresztstüleim. Ráadásul nem is csak nekem, de Laci bátyámnak és Teri húgomnak is. Keresztanyám, Hamar Mária a testvéremel, Józseffel együtt költözött Kónyba Szlovákiából. Édesapám pedig Szlovákiában ismerte meg anyut, és idehozta Kónyba. Mivel pedig szembeszomszédok voltak Horváthékkal és Mariska nénémel együtt Szlovákiából származtak, így igen jóban lettek, annyira, hogy elvállalták a keresztstégünket.

Mikor kicsik voltunk, mindig mentünk a keresztstékhöz köszönteni karácsonykor, és már akkor feltűnt, hogy ilyenkor a keresztstama nagyon szomorú. Miután énekeltünk neki, mindig behívott minket, de nem rengeteg cukorral vagy csokival lepett meg (bár kaptunk azt is), hanem olyan dolgokkal, amikre a legnagyobb szükségünk volt. Szegények voltunk, és nem volt

mindenre pénze a stüleinknek, így jött a meleg sapka, a zokni, a kesztyű, a sál. Minden karácsonykor, míg csak fel nem nőttünk, ez így ment, a legfontosabbakat vette nekünk. Nekünk voltak a legcsodálatosabb keresztstüleink a világon. Később aztán megtudtam, miért nyomja borzasztó fájdalom minden karácsonykor a keresztstama szívét.

Az 1 éves áldozat, Horváth Tivadar az 6 kisgyermekük volt, és keresztstüleim azért maradtak életben, mert nem voltak otthon. Keresztstapa suszter volt, és áruért ment Győrbe, keresztstama meg éppen bement a faluba valamiért. Így aztán keresztstapa stülei fogták a kis elsőstülött Tivadart, és levitték magukkal a pincébe. Úgy halt meg szegény, hogy a nagyanyja a kezében tartotta.

Így a keresztstüleim emléke miatt merült fel bennem, hogy emléktáblát kellene állíttatni. Úgy gondoltam, ennél kevésbé tragikus eseményeknek is állíttanak emlékművet. Ez már megfordult a fejemben a hetvenedik évfordulón is, de akkor családi okokból kifolyólag nem tudtam megvalósítani. De most elhatároztam, hogy a nyolcvanadik évfordulóra mindenképp megcsináltatom. Hadd tudja meg az utókor, hogy micsoda tragédiák történtek községünkben is. Mert mind a mai napig előttem van keresztstama arca, amikor mentünk köszönteni: olyankor sosem mosolygott.”

Márkus Andrásné kezdeményezésével november elején megkereste Aller Imre polgármestert, aki Kóny Község Önkormányzatának Képviselő-testületét is tájékoztatta, és az ügy mellé álltak. Erkölcsei, valamint anyagi támogatást is nyújtottak a megvalósításhoz. Az emléktáblát példás gyorsasággal és kivitelezésben készítették el Szabó József és fia Szabó Balázs műkökésztő mesterek.

Az emléktábla felavatására és megáldására 2024. december 22-én 14 órakor kerül sor a Szentháromság szobor szomszédságában. Ezzel méltó emléket állítunk községünk egyik legtragikusabb eseményének.

Csikai Gábor

Adventi gyertyagyűjtés

Köny Község Önkormányzata és az Iskolai Szülői Munkaközösség idén is megszervezte az adventi koszorú első gyertyájának meggyújtása alkalmából hagyományos ünnepséget. 2024. december 1-én, advent első vasárnapján várták a szervezők a helyieket egy kis műsorrall, jótékonyasági vásárral, forralt borral és teával, valamint nagy szeretettel.

Elsőként Aller Imre polgármester köszöntötte a megjelenteket! „Szeretettel köszöntöm Önöket, Kassák Lajos gondolataival, Önkormányzatunk és az Iskolai Szülői Munkaközösség közösen szervezett első adventi gyertyagyűjtésén: »Advent van, s átjárja lelkem / a szeretet és az emlékezés. / Rájövök ismét – tán ezredszer –, / hogy szépen élni gyakran túl kevés. / Szeretni szóban és tettekben, / hinni, remélni szüntelen. / Táplálni kell mosollyal, öleléssel, / hogy emléked hibátlan legyen.»

Igazat kell adnom a költőnek, hogy az éven ezen csodálatos időszakában, az adventben, a szeretet és az emlékezés válik a legfontosabbá mindannyiunk életében. Emlékezünk szüleinkkel, testvéreinkkel, szeretteinkkel a közösen eltöltött régi adventekre, karácsonyokra, és megpróbálunk még nagyobb szeretettel fordulni mindazok felé, akik közel állnak a szívünkhöz. Mert a régi karácsonyok emlékeit és szellemét csak akkor tudjuk visszahozni, ha szeretet lakozik mindannyiunk szívében. Az advent, a karácsony ugyanis menekül azokról a helyekről, ahol gyűlölet, sivárság, békétlenség van, és csak ott mutatja meg magát teljes pompájában, ahol szeretet, szépség, és béke van.

Próbáljuk meg így megélni a várakozás időszakát, és otthonaink – ne csak ebben az időszakban, hanem az egész esztendőben – legyenek olyan helyek, ahová szívésen tér be a betlehemi gyermek, és természetesen mindenki. És ilyen tájban ne csak azokat fogadjuk otthonainkba és főleg szívünkbe, akik a legkedvesebbek számunkra, hanem azokat is, akik a leginkább rászorulnak erre. Azokat is barátsággal és igazi adventi szeretettel kell fogadnunk, akikben még nem gyulladt fel az adventi gyertyák lobogó fénye.

Az rendkívül fontos, hogy ne csak az asztalainkon lévő koszorúkon égjen hétről-hétre egyre több gyertya, hanem bennünk is. Lassanként, lángocskáról-lángocskára kell, hogy kigyúljon

bennünk a karácsony igazi fénye, az a fény, mely áthatotta gyermekkorunk karácsonyait, és amellyel most bevilágíthatjuk mi is gyermekeink, unokáink karácsonyát. Ehhez az érzéshez kívánunk minden évben hozzájárulni az adventnyitó ünnepséggel. Ilyenkor nem csak a falu adventi koszorúján szeretnénk meggyújtani az első gyertyát, hanem mindannyiunk szívében is.

Mert a karácsony akkor sem magányos ünnep, ha éppen egyedül töltjük azt. Mindegyikünk karácsonyában ott vannak mindazok, akik szeretettel gondolnak ránk, legyenek bármely táján is a nagyvilágnak, és mi is ott vagyunk mindazok karácsonyában, akikre szeretettel gondolunk. Így lesz egyszerre az egyén és a közösség meghitt ünnepe a karácsony, ahogy az advent is az egyén, és a közösség várakozása is egyben. Az, hogy mit is vár ilyenkor az egyén, persze különböző, de a beteljesülés mindenkinél ugyanaz. Kívánok mindenkinek békés, szeretetteljes adventi készülődést, ünnepi vágyainak beteljesülését, és boldog karácsonyt szerettei körében.

A polgármester úr szavait követően, Brezina Balázs plébános az ünnepvárással kapcsolatos gondolatait osztotta meg a hallgatósággal:

Advent első vasárnapja három esemény kezdete is egyben: A keresztény egyházi év kezdete; a karácsony ünnepkör kezdete; és természetesen az advent kezdete. Ilyenkor hívő és nem hívő ember egyaránt adventi koszorút készít négy gyertyával, és négy vasárnap meggyújtja azokat. Nekem advent azt a szót is jelenti – az eljövotelen túl – hogy ÜNNEPVÁRÁS. De hogyan is készülünk mi az adventi időszakban az ÜNNEPRE, a karácsonyra, Jézus eljövételére? Sokan sokféleképp.

Valahogy úgy alakult, hogy az adventi időszakban feszültek vagyunk: rohanunk, tülekedünk, kapkodunk és állandóan idegeskedünk. Meg akarunk felelni az ünnephez méltó tisztasággal, ezért őrült takarításba kezdünk. Meg akarunk felelni a kellő ajándékokkal, ezért költekezünk, tülekedünk a boltokban, és idegeskedünk, hogy nem lesz elég jó, vagy nem lesz időre kész a sokfogásos ünnepi vacsora. Pedig nem erről kellene szólnia az ünnepnek.

A várakozás és a szeretet, e két szó, melyről az advent és a karácsony eredetileg szól, feltételez egy olyan emberi erényt, amely mindkét szó alapfeltétele is egyben: ez pedig a türelem és az

abból fakadó megértés. Amikor a rohanó, idegeskedő, feszült tömegre nézünk, valahogy nem e két fogalom jut eszünkbe... Sokkal inkább az a stressz, amely a vásárlásból, az ajándékozás „kötelességéből” fakad.

Ádvent- Ünnepvárás... Jó alkalom a lelki megtisztulásra, az egymásra figyelésre, a közös, nagy beszélgetésekre. Lassítsunk kicsit az egész éves rohanás után, csendesedjünk el! Gondolatainkkal, másokért való önzetlen tetteinkkel készüljünk fel Jézus várására!

Advent és a karácsony eredetileg Jézusról szól, akiben testet ölt a szeretet, türelem és megértés. Advent lehetőséget ad az elcsendesedésre és az áldott várakozásra. Próbáljuk meg időnként jobban beosztani, fordítsunk legalább ilyenkor több időt emberi kapcsolatainkra. Gyakoroljunk türelmet, megértést másokkal szemben – az ünnepek lényegének megértése segít majd abban, hogy ez az időszak külön legyen az átlagos hétköznapoknál.

Istenünk, te teremtettél mindent, mert te vagy a szeretet és az élet forrása. Te Fiadban világosságot és életet adsz nekünk, és Szentlelkeddel megvilágosítod szívünket, hogy megértsük, milyen reményre hívtál meg minket. Köszönjük neked, Istenünk, hogy ebben az évben is megadod nekünk az adventi örömet, és reményben bizalommal várhatjuk Fiadat, a mi Üdvöztőnket.

Áldd meg, † ezt az adventi koszorút, hogy mint a remény jele az örök életre s a szentek közösségére figyelmeztessen minket, és add, hogy e napokban növekedjünk a te kegyelmedben. Krisztus, a mi Urunk által.

Brezina Balázs plébános a község adventi koszorújának megáldása után, Aller Imre polgármesterrel közösen, ünnepélyesen meggyújtották a várakozás első gyertyáját.

Ezt a Kónyi Deák Ferenc Általános Iskola első, harmadik és negyedik osztályos tanulóinak karácsonyi hangulatú műsora követte. Felkészítő tanárok: Varga Katalin, Tóthné Tamás Nikolett, Turiné Czirfusz Andrea és Ágostonné Albrecht Éva. Majd az iskola énekkara ünnepi dalokat énekelt a szépszámu közönségnek, felkészítő tanár: Papp Mariann.

A program során az adventi forgatagban a Szülői Munkaközösség ajándék- és sütvására nagy érdeklődéssel zajlott, valamint mindenkit szeretettel vártak az Önkormányzat támogatásával egy pohár forralt borra, vagy forró teára. A megjelentek adományait a vásár teljes bevételével együtt a helyi gyerekek támogatására fordítják a szervezők.